

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Tiyatro Eserleri

KAHVEHANE

C. Goldoni

MEB YAYINLARI

TİYATRO ESERLERİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 884
BİLİM VE KÜLTÜR ESERLERİ DİZİSİ : 152
Tiyatro Eserleri : 8

Kitabın adı
KAHVEHANE
Yayın kodu
89.34.Y.0002.562
ISBN 975.11.0104.2
Baskı yılı
1989
Baskı adedi
20.000
Dizgi, baskı, cilt
MİLLÎ EĞİTİM BASİMEVİ

Yayımlar Dairesi Başkanlığı'nın
3.8.1988 tarih ve 6490 sayılı yazıları ile
üçüncü defa 20.000 adet basılması uygun görülmüş,
birinci parti olarak 5000 adet basılmıştır.

Tiyatro Eserleri

KAHVEHANE

Carlo Goldoni

**Çeviren
EKREM SUNGAR**

İstanbul 1989

BAHAR

1924

YAYINLARI

KAHVEHANE

Ş A H İ S L A R

RIDOLFO	: Kahvehane sahibi
DON MARZIO	: Napolili bir kibar
EUGENIO	: Tâcir
FLAMINIO	: Kont Leandro ismi altında
PLACIDA	: Flaminio'nun karısı, yolcu kıya- fetinde
VITTORIA	: Eugenio'nun karısı
LISAURA	: Dansöz
PANDOLFO	: Oyun salonu sahibi
TRAPPOLA	: Ridolfo'nun çırağı

Diğer bir kahveci çırağı	(konuşuyor)
Bir berber çırağı	(konuşuyor)
Zaptiye çavuşu	(konuşuyor)
Misafirhane hizmetçileri	(konuşmuyorlar)
Diğer kahveci çırakları	(konuşmuyorlar)

Sahne her üç perdede de Venedik'te küçük bir
meydanı temsil eder.

PERDE

I

Sabit sahne Venedik'te bir meydanı veya üzerinde üç dükkân bulunan bir sokağı temsil eder. Ortadaki dükkân bir kahvehane, sağdaki bir berber salonu, soldaki ise bir oyun salonudur. Her üç dükkân üzerinde, oyun salonuna ait birtakım küçük odalar görülmektedir ki aktörler buralara çıktıkları zaman dışardan görünürler. Odaların sokağa bakan pençereleri vardır. Berber salonunun bulunduğu tarafta (bir ara sokağı ile ayrılmış olarak) dansözün evi, oyun salonu tarafında ise kapıları ve pençereleri, içerde bulunanların dışardan görülmesine müsait bir şekilde olan bir misafirhane bulunmaktadır.

SAHNE

I

RIDOLFO, TRAPPOLA ve diğer çıkarlar

RIDOLFO. — Gayret çocuklar, elinizi çabuk tutun ve müşterilere nezaketle ve temiz bir şekilde hizmete hazırlanın; çünkü bir dükkânın itibarı ekse-

riya orada hizmet edenlerin iyi muamelelerine bağlıdır.

TRAPPOLA. — Saygı değer patron, doğrusunu söylemek lâzım gelirse, sabahları böyle erken kalkmak bana hiç te yaramıyor.

RIDOLFO. — Öyle de olsa erken kalkmak lâzımdır. Herkese hizmet etmelidir. Yolculuğa çıkacak olanlar, işçiler, kayıkçılar, denizciler gibi erken kalkan kimseler, sabahları erkenden dükkâna gelirler.

TRAPPOLA. — Hamalların bile gelip kahve içtiklerini görmek, insanı hakikaten gülmekten katıltacak bir şey.

RIDOLFO. — Herkes birbirini taklit ediyor. Bir zamanlar rakı moda idi. Bugünse rağbet kahveye.

TRAPPOLA. — Hele her sabah evine kahve götürdüğüm o kadın bana hemen her gün birkaç kurşluk odun almaklığımı rica ediyor da yine kahve içmeyi ihmal etmiyor.

RIDOLFO. — Boğaz sonu gelmiyen bir iptilâdır; hem de öylesine bir iptilâdır ki insan yaşlandıkça artar.

TRAPPOLA. — Dükkâna henüz kimsenin gelmediği görülmüyor; bir saatcık daha uyuyabilirdik.

RIDOLFO. — Şimdi müşteriler gelmeğe başlar; sonra da vakit o kadar erken değil. Görmüyor musun? Berber, dükkânını açmış bile. İçerde peruka yapmakla meşgul. Bak; oyun salonu da açılmış.

TRAPPOLA. — Oh! Orası daima açık. Bütün gece oynadılar.

RIDOLFO. — Sahi mi? Pandolfo yine epeyce kazanmış olacak öyleyse.

TRAPPOLA. — O köpek herif daima kazanır; oyun kâğıtları üzerinden kazanır, kazananlardan hisse alır kazanır, oyunda hile yapanlarla ortak olur yine kazanır. Oraya giden herkesin parası onundur.

RIDOLFO. — Bu türlü kazanca göz koymayın. Haydan gelen huya gider.

TRAPPOLA. — Zavallı sinyor Eugenio! Mahvoldu.

RIDOLFO. — Bakın onun da aklı pek yerinde değildir. Kibar ve ağırbaşlı bir karısı olduğu halde bütün kadınların arkasından koşar. Fazla olarak ta delicesine oyun oynar.

TRAPPOLA. — Asrî gençlere mahsus zarafet.

RIDOLFO. — Kont Leandro denilen o adamla oynuyor ve her zaman da kaybediyor.

TRAPPOLA. — O kont da doğrusu bir fazilet çiçeğidir.

RIDOLFO. — Haydi kâfi artık. Gidin de kahveleri hazırlamaya başlayın.

TRAPPOLA. — Dün akşamdan kalan artıkları ilâve edeyim mi?

RIDOLFO. — Hayır, taze kahve olsun.

TRAPPOLA. — Muhterem patron, hafızam biraz zayıftır; bu dükkânı ne zaman açmıştınız?

RIDOLFO. — Biliyorsun ya, şöyle takriben sekiz ay kadar oluyor.

TRAPPOLA. — Artık âdeti değiştirmek zamandır.

RIDOLFO. — Bu da ne demek?

TRAPPOLA. — Yeni bir dükkân açılınca ilk zamanlar kahve mükemmel yapılır. Aradan altı ay geçtikten sonra dayan sıcak suyu (*çıkır*).

RIDOLFO. — Çok ömür adam. Dükkânım için ondan çok şeyler bekliyorum; çünkü hangi dükkânda bir adam vardır ki soytarılık yaparak âlemi güldürür, herkes oraya koşar.

SAHNE

II

*RIDOLFO ve kumar salonundan çıkan
PANDOLFO*

RIDOLFO. — Sinyor Pandolfo kahve emreder-misiniz?

PANDOLFO (*uykusu varmış gibi gözlerini oğuşturur*). — Evet, lütfedersiniz.

RIDOLFO. — Giovanni, sinyor Pandolfo'ya kahvesini getir. Oturunuz, istirahat ediniz.

PANDOLFO. — Hayır, hayır, kahvemi çabuk içip hemen işimin başına dönmeliyim (*bir çırak Pandolfo'ya kahvesini getirir*).

RIDOLFO. — Salonda hâlâ oynuyorlar mı?

PANDOLFO. — Evet, oynuyorlar.

RIDOLFO. — Bu kadar erken mi başladılar?

PANDOLFO. — Yok canım, dün gecedenbergi oynuyorlar.

RIDOLFO. — Ne oyunu oynuyorlar?

PANDOLFO. — Çok mâsumane bir oyun; Fa-raon oyunu.

RIDOLFO. — Ee, nasıl gidiyor?

PANDOLFO. — Benim hesabıma göre mükemmel gidiyor.

RIDOLFO. — Siz de oynadınız mı?

PANDOLFO. — Evet, ben de bir parça oynadım.

RIDOLFO. — Affedersiniz dostum, sizin işinize karışmak istemem; fakat bir oyun salonu sahibinin bizzat oynaması iyi tesir yapmaz; çünkü eğer kaybederse herkes alay eder; kazanırsa bu sefer de şüphe eder.

PANDOLFO. — Alay etmesinler de isterlerse şüphe etsinler; beni ilgilendirmez. Bunu düşünmüyorum bile.

RIDOLFO. — Aziz dostum, komşuyuz, istemem ki başınıza bir felâket gelsin. Bilirsiniz ya, bu oyun yüzünden evvelce birkaç defa tevkif edilmişsiniz.

PANDOLFO. — Az kazanmakla iktifa ediyorum. Bugün iki zekkino kazandım; fazlasını istemedim.

RIDOLFO. — Bravo, kekliği ürkütmeden yoluyorsunuz. Kimden kazandınız?

PANDOLFO. — Bir kuyumcu çırağından.

RIDOLFO. — Fena, çok fena; böylece gençleri patronlarından para çalmaya teşvik ediyorsunuz.

PANDOLFO. — Eh, şimdi de ahlâk dersi vermeğe başlamayınız. Kim budala ise evinde otursun. Kim oynamak isterse ben de onunla oynarım.

RIDOLFO. — Oyunu hiç sevmem; fakat siz oyunda hile yapan bir kimse olarak tanınmışsınızdır; bu işlerde insan çabucak mahvolur gider.

PANDOLFO. — Ben oyunda hile yapmam, oynamasını bilirim, şansım da vardır, bunun için kazanıyorum.

RIDOLFO. — Bravo, böyle devam ediniz. Sinyor Eugenio bu gece oyun oynadı mı?

PANDOLFO. — Hâlâ da oynuyor. Yemek yemedi, uyumadı ve bütün paralarını kaybetti.

RIDOLFO. — Zavallı genç! Ne kadar kaybetti dersiniz?

PANDOLFO. — Peşin olarak yüz zekkino; şimdi de söz üzerine kaybediyor.

RIDOLFO. — Kiminle oynuyor?

PANDOLFO. — Sinyor Kont ile.

RIDOLFO. — Hem de onunla ha?

PANDOLFO. — Evet onunla.

RIDOLFO. — Başka kiminle oynuyor?

PANDOLFO. — Yalnız onunla. Başbaşa oynuyorlar.

RIDOLFO. — Vah zavallı! Hapı yuttu desenize?

PANDOLFO. — Ne ehemmiyeti var? Ne kadar çok oynarlarsa benim için o kadar iyi.

RIDOLFO. — Zengin olacağımı da bilsem oynamam.

PANDOLFO. — Oynamaz mısınız? Ne için?

RIDOLFO. — Bana kalırsa, vicdanlı bir insan, birçok kimselerin bu şekilde mahvolduklarını görmeğe tahammül edemez.

PANDOLFO. — Eh dostum; deriniz bu kadar nazik ise, çok az para yaparsınız.

RIDOLFO. — Bunun benim için ehemmiyeti yok. Şimdiye kadar hep hizmet ettim ve vazifemi

namuskârane yaptım. Bir kenara koyabildiğim birkaç para ile, bildiğiniz gibi, o zamanki patronum olan sinyor Eugenio'nun babasının yardımı ile bu dükkânı açtım. Burada namusumla yaşamak isterim. Mesleğimin şerefini kirlletmek istemem.

PANDOLFO. — Oh! Sizin meslektaşlarınız arasında da ne mallar vardır yani.

RIDOLFO. — Her meslekte o çeşit insanlar bulunur. Fakat benim dükkânıma gelen saygı değer insanlardan hiçbiri o gibilerin dükkânına gitmez.

PANDOLFO. — Sizin de hususi odalarınız var mı?

RIDOLFO. — Evet var, fakat kapıları daima açıktır.

PANDOLFO. — İyi ama, dükkâna uygunsuz kimseler de gelebilir.

RIDOLFO. — Benim fincanlarım hiç kirlenmemiştir.

PANDOLFO. — Aldırma canım! Bir gözünü yumarsın olur biter.

RIDOLFO. — Hiçbir şeyimi yummam. Bu dükkâna namuslu insanlardan başka kimse giremez.

PANDOLFO. — Evet, evet, anlaşılıyor; bu işlerde henüz acemisiniz.

RIDOLFO. — Ne demek istiyorsunuz (*oyun salonundan seslenirler*)? Kâğıt!

PANDOLFO. — Şimdi getiriyorum.

RIDOLFO. — Allah aşkına, o zavallı sinyor Eugenio'yu masadan kaldırınız.

PANDOLFO. — İsterse gömleğini bile satsın, umurumda değil (*dükkâna doğru yürür*).

RIDOLFO. — Dostum, kahveyi hesabınıza geçireyim mi?

PANDOLFO. — Hayır, hayır, kahvesine kâğıt oynarız.

RIDOLFO. — Ben budala değilim dostum

PANDOLFO. — Haydi canım, ne ehemmiyeti var? Bilirsiniz ki müşterilerim hep sizin dükkânınıza gelirler. Böyle küçük şeylere önem vermenize doğrusu hayret ediyorum (*jürür*).

(*Oyun salonundan yeniden seslenirler*).

PANDOLFO. — İşte geldim (*içeri girer*.)

RIDOLFO. — Mükemmel meslek doğrusu. Gençliğin mahvolması ve felâkete sürüklenmesi pahasına yaşamak. Benim için oyuna dadanmak tehlikesi yok. İnsan evvelâ küçük ve zararsız oyunlarla başlar, sonra en mahvedici olanlara kadar gider. Hayır, hayır; kahve, kahve; madem ki kahve ile de insan yüzde elli kazanıyor, daha fazlasını aramaya ne lüzum var?

SAHNE

III

DON MARZIO ve RIDOLFO

RIDOLFO, kendi kendine. — (İşte hiç susmak bilmiyen ve hep baklı çıkmak istiyen adam geldi).

D. MARZIO. — Kahve istiyorum.

RIDOLFO. — Emredersiniz, derhal.

D. MARZIO. — Yeni bir haber var mı Ridolfo?

RIDOLFO. — Bilmiyorum efendim.

D. MARZIO. — Dükkâna henüz kimse gelmedi mi?

RIDOLFO. — Daha çok erken.

D. MARZIO. — Erken mi? Saat ona geldi.

RIDOLFO. — Aman efendim, saat henüz sekize bile gelmedi.

D. MARZIO. — Haydi oradan, aptal.

RIDOLFO. — Sizi temin ederim ki saat daha sekizi çalmadı.

D. MARZIO. — Haydi oradan, sersem.

RIDOLFO. — Bana sebepsiz yere hakaret ediyorsunuz.

D. MARZIO. — Şimdi saati saydım ve sana diyorum ki saat ondur. Sonra da saatime bak, (*saatini gösterir*) bu saat hiç yanılmaz.

RIDOLFO. — Pekâlâ, mademki saatiniz hiç yanılmıyor; o halde bakınız; sizin saat de sekize çeyrek kalayı gösteriyor.

D. MARZIO. — Olmaz (*gözlüğünü çıkarır ve bakar.*)

RIDOLFO. — Ne buyurulur?

D. MARZIO. — Öyleyse saatim yanlış gidiyor. Saat ondur, ben kendim işittim.

RIDOLFO. — Bu saati nereden aldınız?

D. MARZIO. — Londradan getirttim.

RIDOLFO. — Vah vah! Sizi aldatmışlar.

D. MARZIO. — Beni aldatmışlar mı? Nasıl olur?

RIDOLFO, *alay edercesine.* — Size bozuk bir saat göndermişler.

D. MARZIO. — Nasıl bozuk? Bu saat Kuare'nin yaptığı saatlerin en iyisidir.

RIDOLFO. — İyi olsaydı, iki saat geri kalmazdı.

D. MARZIO. — Benim saatim daima iyi gider, hiç yanılmaz.

RIDOLFO. — Fakat şimdi saat sekize çeyrek var, siz hâlâ on diyorsunuz.

D. MARZIO. — Benim saatim iyi gider.

RIDOLFO. — Öyleyse benim dediğim gibi biraz sonra saat sekizi çalacak.

D. MARZIO. — Küstahlık etme. Benim saatim iyi gider, sen yanlış söylüyorsun, işte o kadar. Dikkat et de kafana bir şey atmıyayım.

(Bir genç kahve getirir.)

RIDOLFO, kızgın bir tavırla. — Buyurun kavvenizi. *(Kendi kendine).* Ne hayvan herif.

D. MARZIO. — Sinyor Eugenio göründü mü?

RIDOLFO. — Hayır efendim.

D. MARZIO, kahvesini içerken. — Evde karısı ile muhabbet ediyor herhalde. Ne kadın düşünüyorsa adam! Hep te karısı! Daima karısı! Hiçbir yerde görünmüyor, âleme gülünç oluyor. Başka şey düşündüğü yok. Ne yapacağını bilmiyor; varsa yoksa karısı.

RIDOLFO. — Hangi karısından bahsediyorsunuz? Bütün geceyi Pandolfo'nun salonunda oyun oynamakla geçirdi.

D. MARZIO. — Söylüyorum ya işte. Hep oyun! Hep oyun! *(Fincanı bırakır, kalkar.)*

RIDOLFO, kendi kendine. — Hep oyun, hep karısı. Allah cezanı versin, mendebur herif.

D. MARZIO. — Geçenlerde gizlice bana geldi. Karısının bir çift küpesi karşılığında kendisine on zekkino ödünç vermemi rica etti.

RIDOLFO. — Görüyor musunuz? Bütün insanlar çok kere yardıma muhtaç oluyorlar; fakat bunun duyulmasını istemezler; işte bunun için size gelmiştir, çünkü kimseye bir şey söylemeyeceğinizden emindir.

D. MARZIO. — Oh, tabii, ben kimseye bir şey söylemem. Herkese memnuniyetle hizmet ederim ve bununla övünmem. (*Bir mahfaza içindeki küpeleri gösterir.*) İşte burada, bunlar karısının küpeleridir. Bunlara karşılık on zekkino verdim. Ne dersin, bu kadar eder mi?

RIDOLFO. — Ben pek anlamam, fakat zannedersenem eder.

D. MARZIO. — Çırağınız burada mı?

RIDOLFO. — Burada olacak.

D. MARZIO. — Çağırır mısınız? Hey Trappola?

SAHNE

IV

TRAPPOLA (*dükkânın içinden*) ve
ervelkiler

TRAPPOLA. — Buyurun efendim.

D. MARZIO. — Buraya gel. Şuradaki kuyumcu-ya git, sinyor Eugenio'nun karısına ait olan bu küpeleri göster ve benim tarafımdan sor bakalım, kendisine ödünç verdiğim on zekkino kadar eder mi?

TRAPPOLA. — Emredersiniz. Bu küpeler sinyor Eugenio'nun karısının, öyle mi?

D. MARZIO. — Evet, yakında hiçbir şeyleri kalmıyacak; açlıktan ölecekler.

RIDOLFO, kendi kendine. — Zavallı adam! Kimin eline düşmüş.

TRAPPOLA. — Hususi işlerinin herkese söylenmesi sinyor Eugenio'nun hoşuna gitmez herhalde.

D. MARZIO. — Ben kendisine sır tevdi edilebilir bir insanım.

TRAPPOLA. — Evet ama, ben kendisine sır tevdi edilmesi caiz olmıyan bir insanım.

D. MARZIO. — Neden?

TRAPPOLA. — Çünkü bir kusurum vardır; öğrendiğim şeyleri herkese söylerim.

D. MARZIO. — Fena, çok fena; böyle yaparsan itibarını kaybedersin, kimse sana itimat etmez.

TRAPPOLA. — Fakat sizin bana söylemiş olduğunuz gibi, ben de başka birine söyleyebilirim.

D. MARZIO. — Git bak bakalım, berber beni traş etmeye hazır mı?

TRAPPOLA. — Emredersiniz, (*kendi kendine*). On kuruşa hem kahve içmek, hem de emrine amade bir uşak istiyor. (*Berber dükkânına girer.*)

D. MARZIO. — Bana bak, Ridolfo. Şu yakındaki dansöz ne âlemde?

RIDOLFO. — Doğrusu bir şey bilmiyorum.

D. MARZIO. — Bana, kont Leandro'nun kendisini himayesi altına almış olduğunu söyledi.

RİDOLFO. — Müsaadenizle efendim, kahve taşıyor. (*Kendi kendine.*) Ben kendi işime bakarım. (*Dükkâna girer.*)

SAHNE

V

TRAPPOLA ve DON MARZIO

TRAPPOLA. — Berber birini traş ediyor; onu kazıdıktan sonra efendimizin emirlerine amade olacak.

D. MARZIO. — Söyle bakalım; şurada oturan dansöz hakkında bir şeyler biliyor musun?

TRAPPOLA. — Sinyora Lisaura hakkında mı?

D. MARZIO. — Ne biliyorsan anlat.

TRAPPOLA. — Başkalarına ait şeyleri anlatırsam itibarımı kaybederim, kimse bana itimat etmez.

D. MARZIO. — Bana söyleyebilirsin, kim olduğumu biliyorsun, ben kimseye söylemem. Kont Leandro oraya gidiyor mu?

TRAPPOLA. — Sırası gelince gidiyor.

D. MARZIO. — Sırası gelince ne demek?

TRAPPOLA. — Yani evde başka kimseler olmadığı zamanlar demek.

D. MARZIO. — Bravo, şimdi anladım. Demek ona söz gelmesini istemiyen âlicenap bir dost.

TRAPPOLA. — Aksine, onu menfaatlerine alet olarak kullanmaya çalışıyor.

D. MARZIO. — Daha iyi. Ah, fesatçı Trappola. Haydi, haydi git de şu küpeleri göster.

TRAPPOLA. — Kuyumcuya, küpelerin sinyor Eugenio'nun karısına ait olduğunu söyleyebilir miyim?

D. MARZIO. — Evet, söyleyebilirsin.

TRAPPOLA, kendi kendine. — Sinyor Don Marzio ile ben doğrusu iyi sırdaşız. (*çıkarak*).

SAHNE

VI

DON MARZIO, sonra RIDOLFO

D. MARZIO. — Ridolfo!

RIDOLFO. — Efendim!

D. MARZIO. — Eğer sen dansöz hakkında bir şey bilmiyorsan ben sana anlatayım.

RIDOLFO. — Size doğrusunu söyleyeyim mi? Ben başkalarının işleriyle pek alâkadar olmam.

D. MARZIO. — Fakat, insanın harekâtını tanzim edebilmesi için bir şeyler bilmesi faydalıdır. Dansöz, Kont Leandro denilen o kalanturun himayesi altında imiş ve kont da dansözün kazançlarından hâmililiğinin ücretini fazlasiyle alıyormuş. Kont kendisi dansöz için sarfedecek yerde zavallının nesi var nesi yoksa sömürüyormuş. O zavallı da, belki de bu yüzden, yapmıyacağı şeyleri yapmak zorunda kalıyormuş. Ne dolandırıcı herif!

RIDOLFO. — Ben bütün gün buradayım, dansözün evine kont Leandro'dan başka kimsenin gitmediğine şahadet edebilirim.

D. MARZIO, ayağa kalkarak. — Terbiyesiz! Benim gibi bir adamla böyle mi konuşulur?

RIDOLFO. — Affınızı dilerim, lâtime ettim.

D. MARZIO. — Bana bir kadeh likör getir.

RIDOLFO, kendi kendine. — Lâtime bana pahıya mal olacak. (*Çıraklara bir kadeh likör getirmeleri için işaret eder.*)

D. MARZIO, kendi kendine. — Bu dansözün ne mal olduğunu herkesin öğrenmesini istiyorum.

RIDOLFO. — Buyurunuz likörünüzü.

D. MARZIO, likörü içerken. — Arka kapıdan gidiş geliş.

RIDOLFO. — Arka kapıdan gidiş geliş varsa kadının vay haline.

SAHNE

VII

Üzerinde gece elbisesi bulunan EUGENIO, oyun salonundan çıkar, şaşkın şaşkın havaya bakar, ayaklarını yere vurur, ve evvelkiler.

D. MARZIO. — Saygılarımı sunarım, sinyor Eugenio.

EUGENIO. — Saat kaç?

D. MARZIO. — Onu çaldı.

RIDOLFO. — Onun saati de doğru gider.

EUGENIO. — Bir kahve!

RIDOLFO. — Derhal getireyim. (*Dükkâna girer.*)

D. MARZIO. — Dostum, nasıl gitti?

EUGENIO, Don Marzio'ya aldırış etmiyerek. — Kahve!

RİDOLFO, *uzaktan*. — Geliyor.

D. MARZİO, *Eugenio'ya*. — Kayıp mı ettiniz?

EUGENİO, *kuvvetle bağırarak*. — Kahve!

D. MARZİO. — Anladım. bütün parasını kaybetmiş (*oturur.*)

SAHNE

VIII

Oyun salonundan çıkan PANDOLFO ve evvelkiler

PANDOLFO. — Sinyor Eugenio bir kelime söyleyeceğim. (*Bir kenara çeker.*)

EUGENİO. — Ne söyleyeceğinizi biliyorum. Söz üzerine otuz zekkino kaybettim. Ben namuslu bir adamım, ödiyeceğim.

PANDOLFO. — İyi ama, kont bekliyor. Diyor ki, mademki kendi parasını tehlikeye atmıştır, şu halde kazandıklarını istemek hakkıdır.

D. MARZİO. — Ah! Ne konuştuklarını işitmek için neler feda etmezdim.

RİDOLFO, *Eugenio'ya*. — Buyurunuz kahvenizi.

EUGENİO, *Ridolfo'ya*. — Çekilin buradan. (*Pandolfo'ya.*) Kont peşin olarak yüz zekkino kazandı, zannedersem gecesini boş geçirmedi.

PANDOLFO. — Bunlar oyuncu sözleri değil. Zatiâliniz oyun kaidelerini benden daha iyi bilirsiniz.

RİDOLFO, *Eugenio'ya*. — Efendim, kahveniz soğuyor.

EUGENİO, *Ridolfo'ya*. — Beni rahat bırakınız.

RİDOLFO. — Eğer istemiyorsanız...

EUGENIO. — Çekilin buradan diyorum.

RIDOLFO. — Ben içerim öyleyse. (*Dükkâna çekilir.*)

D. MARZIO, *kendisine cevap bile vermiyen Ridolfo'ya.* — Ne konuşuyorlar?

EUGENIO, *Pandolfo'ya.* — Evet, ben de biliyorum. İnsan kaybedince öder, ama olmayınca ne yapalım?

PANDOLFO. — Dinleyiniz, şerefınızı kurtarmanız için, size otuz zekkino bulabilirim.

EUGENIO. — Oh, bravo! (*kuvvetle seslenir.*)
Kahve!

RIDOLFO, *Eugenio'ya.* — Peki, şimdi yaparız.

EUGENIO. — Üç saattenberi kahve diye sesleniyorum, hâlâ yapmadınız mı?

RIDOLFO. — Getirdim, fakat beni kovdunuz.

PANDOLFO. — Ona biraz yumuşak muamele ederseniz, size seve seve hizmet edecektir.

EUGENIO, *Ridolfo'ya.* — Rica ederim bana bir kahve yapınız. Yalnız iyi olsun, göreyim seni.

RIDOLFO. — Biraz müsaade ederseniz, derhal yaparım. (*Dükkâna girer.*)

D. MARZIO, *kendi kendine.* — Aralarında mühim bir iş görüşüyorlar. Öğrenmek merakıyla yanıyordum.,

EUGENIO. — Haydi Pandolfo, bana şu otuz zekkinoyu buluver.

PANDOLFO. — Bu parayı bana verecek bir dostum var; fakat rehin ve faiz istiyecektir.

EUGENIO. — Bana rehinden bahsetmeyiniz, yoksa bir şey yapamayız. Bildiğiniz gibi Rialto'da bir

kumaş mağazam var; kumaşları satacağım ve sattığım zaman da ödeyeceğim.

D. MARZIO, kendi kendine. — Ödeyeceğim, ödeyeceğim dedi. Demek söz üzerine kaybetmiş.

PANDOLFO. — Pekâlâ; faiz olarak ne vereceksiniz?

EUGENIO. — Ne vermek lâzımsa siz tayin edin.

PANDOLFO. — Haftada bir zekkinodan aşağı kabul etmiyecektir.

EUGENIO. — Haftada bir zekkino faiz mi?

RIDOLFO, elinde kahve ile Eugenio'ya. — Buyurun kahvenizi.

EUGENIO, Ridolfo'ya. — Defolun buradan.

RIDOLFO. — Haydi bakalım, bu kahve de yandı.

EUGENIO, Pandolfo'ya. — Haftada bir zekkino ha?

PANDOLFO. — Otuz zekkino için bu çok mu yani?

RIDOLFO, Eugenio'ya. — Kahveyi istiyor musunuz, istemiyor musunuz?

EUGENIO, Ridolfo'ya. — Çekilin buradan, yoksa şimdi suratınıza atarım.

RIDOLFO, kendi kendine. — Zavallı! Oyun onu çileden çıkarmış. (*Kahveyi alıp götürür.*)

D. MARZIO, yerinden kalkar ve Eugenio'ya yaklaşır. — Sinyor Eugenio, aranızda bir anlaşmazlık mı var? İsterseniz ben halledeyim.

EUGENIO. — Bir şey yok, sinyor Don Marzio; rica ederim beni rahat bırakınız.

D. MARZIO. — Bir şeye ihtiyacınız varsa, emrinizdeyim.

EUGENIO. — Size söyledim ya; hiçbir şeye ihtiyacım yok.

D. MARZIO, Pandolfo'ya. — Sinyor Eugenio ile aranızdaki anlaşmazlık nedir?

PANDOLFO. — Herkesin öğrenmesini arzu etmediğimiz küçük bir iş.

D. MARZIO. — Ben sinyor Eugenio'nun dostuyum, onun bütün işlerini bilirim ve o da bilir ki kimseye bir şey söylemem. Ona bir çift küpe muka-bilinde on zekkino ödünç bile verdim, öyle değil mi? Ve hiç kimseye de söylemedim.

EUGENIO. — Evet; fakat şimdi de söylemiyebilirdiniz.

D. MARZIO. — Burada Pandolfo ile her iş serbestçe görüşülebilir. Söz üzerine mi kaybettiniz? Bir şeye ihtiyacınız var mı? Unutmayın, ben buradayım.

EUGENIO. — Hakikati söylemek lâzım gelirse, söz üzerine otuz zekkino kaybettim.

D. MARZIO. — Otuz, on da ben verdim, etti kırk zekkino; küpeler bu kadar etmez.

PANDOLFO. — Otuz zekkinoyu ona ben bulacağım.

D. MARZIO. — Bravo; ona kırk zekkino bulunuz. Benim on zekkinoyu bana verirseniz, ben de size onun küpelerini veririm.

EUGENIO, kendi kendine. — Bu herifi başıma belâ ettiğim dakikaya lânet olsun.

D. MARZIO, Eugenio'ya. — Pandolfo'nun size teklif ettiği paraları ne için istemiyorsunuz?

EUGENIO. — Çünkü haftada bir zekkino faiz istiyor.

PANDOLFO. — Ben kendim için bir şey istemiyorum; parayı verecek olan dostum böyle istiyor.

EUGENIO. — Sizden bir ricada bulunacağım. Kont ile görüşünüz bana yirmi dört saat mühlet versin. Namuslu bir adamım, ödeyeceğim.

PANDOLFO. — Kont gitmek üzeredir; korkarım ki parasını istiyecek.

EUGENIO. — Eğer kumaşlardan bir iki parçasını satabilseydim işler yoluna girerdi.

PANDOLFO. — İsterseniz size ben müşteri bulayım?

EUGENIO. — Evet aziz dostum, benden bu lûtfu esirgemeyiniz, size simsarlık hakkınızı vereceğim.

PANDOLFO. — Müsaade edin de evvelâ gidip kontla görüşeyim, sonra giderim. (*Oyun salonuna girer.*)

D. MARZIO, Eugenio'ya. — Çok mu kaybettiniz?

EUGENIO. — Dün tahsil etmiş olduğum yüz zekkinoyu, sonra da söz üzerine otuz zekkino.

D. MARZIO. — Size ödünç vermiş olduğum on zekkinoyu bana iade edebildiniz.

EUGENIO. — Beni sıkıştırmayınız; on zekkinonuzu vereceğim elbet.

PANDOLFO. *elinde şapkası ve mantosu olduğu halde oyun salonundan çıkar.* — Sinyor Kont başını masanın üzerine koymuş uyuyakalmış. Şimdi ben gideyim de size söylediğim işi becermeye çalışayım.

Çırağıma tembih ettim, uyandığı zaman ona lâzım gelen hizmeti yapacak. Siz buradan ayrılmayınız. (*Kendi kendine.*) Bu manto hayli eskidi; bedavadan bir yenisini almak zamanı geldi. (*Çıkar.*)

SAHNE

IX

*DON MARZIO ve EUGENIO, sonra
RIDOLFO*

D. MARZIO. — Buyurun oturun, birer kahve içelim.

EUGENIO. — Kahve! (*Otururlar.*)

RİDOLFO. — Oyun mu oynuyoruz sinyor Eugenio? Benimle alay mı ediyorsunuz?

EUGENIO. — Aziz dostum, kusuruma bakma; vallahi şaşkına döndüm.

RİDOLFO. — Azizim sinyor Eugenio, eğer beni dinlemiş olsaydınız, bu vaziyete düşmezsiniz.

EUGENIO. — Ne söyleyeceğimi bilemiyorum, hakkınız var.

RİDOLFO. — Gidip evvelâ bir kahve yapayım, sonra görüşürüz. (*Dükkâna girer.*)

D. MARZIO. — Hiç kimseyi kabul etmediği zannedilen dansözden haberiniz var mı? Kontun metresi imiş.

EUGENIO. — Tahmin ederim; baksanıza Kont zekkinoları avuçla kazanıyor.

D. MARZIO. — Ben her şeyi öğrendim.

EUGENIO. — Nasıl öğrendiniz, aziz dostum?

D. MARZIO. — Eh, ben her şeyi bilirim, her şeyden malûmatım vardır. Oraya ne zaman gittiğini, ne zaman çıktığını bilirim. Ne sarf ettiğini, ne yediğini; her şeyi bilirim.

EUGENIO. — Kont orada yalnız mı?

D. MARZIO. — Heyhat; evin arka kapısı da var.

RIDOLFO, elinde kahve ile Eugenio'ya. — İşte üçüncü kahve.

D. MARZIO. — Ne dersiniz Ridolfo? Dansöz hakkında her şeyi biliyorum değil mi?

RIDOLFO. — Size bir kere daha söylemiştim; ben bu işlere karışmam.

D. MARZIO. — Ne büyük adamım ben yahu! Her şeyi biliyorum. Bütün dansözlerin, bütün fazilet sahibi tanınanların evlerinde olup bitenleri öğrenmek istiyenler bana gelsinler.

EUGENIO. — Desenize bu dansöz de malın gözü imiş?

D. MARZIO. — Evinde ne işler yaptığını öğrendim. İnsanı her suretle memnun ediyormuş. Ridolfo, nasıl biliyor muyum?

RIDOLFO. — Zatiâliniz mademki beni şahit göstermek istiyorsunuz, o halde hakikati söylemek icap eder. Bütün mahalleli onun namuslu bir kadın olduğunda müttetik.

D. MARZIO. — Namuslu bir kadın mı? Namuslu bir kadın ha?

RIDOLFO. — Size söylüyorum ki onun evine kimse gitmiyor.

D. MARZIO. — Peki ya arka kapıdan gidiş gelişler?

EUGENIO. — Bu kadın bence de uslu akıllı birine benziyor.

D. MARZIO. — Evet uslu! Kont onu himaye ediyor. Sonra da kim isterse o gidiyor.

EUGENIO. — Ben ona birkaç kere lâf atmayı tecrübe ettim; hiç yüz vermedi.

D. MARZIO. — Bir altın üzerine bahse girişir misiniz? Haydi gidelim.

RİDOLFO, kendi kendine. — Vay canına! Herifte ne dil var!

EUGENIO. — Buraya her gün kahve içmeye gelirim. Doğrusunu söylemek lâzım gelirse, oraya kimsenin gittiğini görmedim.

D. MARZIO. — Evin arka sokakta bir kapısı olduğundan haberiniz var mı? Oradan giriyorlar.

EUGENIO. — Belki de öyledir.

D. MARZIO. — Belki değil, kat'i.

SAHNE

X

Berber çırağı ve evvelkiler

ÇIRAK. — *D. Marzio'ya.* — Efendimiz, eğer sakalınızı traş ettirmek istiyorsanız, patron sizi bekliyor.

D. MARZIO. — Geliyorum. İşte size söyledim gibi. Şimdi sakalımı traş ettirmeğe gidiyorum, döndüğüm zaman gerisini anlatırım.

(Berber dükkânına girer ve bir müddet sonra çıkıp gelir.)

EUGENIO. — Ne dersin Ridolfo? Dansöz meğer ne işler beceriyormuş.

RİDOLFO. — Sinyor Don Marzio'nun söylediklerine inanıyor musunuz? Onun ne kötü bir dili olduğunu bilmiyor musunuz?

EUGENIO. — İnsanı sokan ve zehirliyen bir dili olduğunu biliyorum. Fakat o kadar kesin söylüyor ki söylediklerinin doğru olduğuna insanın inacağı geliyor.

RİDOLFO. — Dikkat edin, işte şu caddeye bakan kapıdır. Buradan görünüyor. Size namusum üzerine yemin ederim ki bu kapıdan eve kimse girmiyor.

EUGENIO. — Fakat kontun metresi imiş?

RİDOLFO. — Kontun arada sırada oraya gittiği doğru; fakat söylediklerine göre onunla evlenecekmiş.

EUGENIO. — Eğer böyle ise hiç te fena değil. Fakat Don Marzio diyor ki, her isteyen eve giriyormuş.

RİDOLFO. — Ben de diyorum ki oraya kimse gitmiyor.

D. MARZIO, boynunda peşkir ve yüzü sabunlu bir halde berber dükkânından çıkar. — Size diyorum ki arka kapıdan giriyorlar.

ÇIRAK. — Efendimiz, su soğuyor.

D. MARZIO. — Arka kapıdan. (Çırakla birlikte dükkâna girer.)

SAHNE
XI

EUGENIO ve RİDOLFO

RİDOLFO. — Görüyor musunuz? Ne biçim adam. Yüzü sabunlu olduğu halde...

EUGENIO. — Evet, bir kere kafasına bir şey koydu mu mutlaka öyle olmasını ister.

RİDOLFO. — Herkes hakkında fena söylüyor.

EUGENIO. — Başkalarının işlerine ne hakla karışıyor, anlamıyorum.

RİDOLFO. — Size söylüyeyim; parası pulu olmadığı için düşünecek fazla bir şeyi yok. Onun için başkalarının işine burnunu sokuyor.

EUGENIO. — Onu tanımamış olmak büyük bahtiyarlık.

RİDOLFO. — Sayın sinyor Eugenio, nasıl oldu da yakanızı ona kaptırdınız? On zekkino ödünç istiyecek başka kimse bulamadınız mı?

EUGENIO. — Bunu siz de mi biliyorsunuz?

RİDOLFO. — Bunu burada âlemin içinde söyledi.

EUGENIO. — Aziz dostum, bu işleri bilirsiniz; insanın bir şeye ihtiyacı oldu mu önüne ilk çıkana sarılır.

RİDOLFO. — İşittiğime göre zatîlileri bu sabab ta yakalarını kaptırmışlar.

EUGENIO. — Pandolfo'nun beni aldatmak istiyeceğini zanneder misiniz?

RİDOLFO. — Göreceksiniz bakın, size ne biçim bir alışveriş teklif edecektir.

EUGENIO. — Fakat ne yapayım? Söz üzerine kaybetmiş olduğum otuz zekkinoyu ödemekliğim lâzım. Kendimi Don Marzio kâbusundan kurtarmak isterim. Bazı düşüncelerim var; eğer iki parça kumaş satabilirim, bütün işlerimi yoluna koyarım.

RIDOLFO. — Satmak istediğiniz kumaşın cinsi nedir?

EUGENIO. — Metresi on dört lira eden Padova kumaşı.

RIDOLFO. — Bu kumaşları iyi bir fiyata satmaklığımı arzu eder misiniz?

EUGENIO. — Çok minnettar kalırım.

RIDOLFO. — Bana biraz mühlet veriniz, ve işi bana bırakınız.

EUGENIO. — Mühlet mi? Memnuniyetle; fakat öteki otuz zekkinosunu bekliyor.

RIDOLFO. — Buraya geliniz. İki parça kumaş bana teslim etmeleri için bir tezkere yazınız, ben size otuz zekkino ödünç vereceğim.

EUGENIO. — Azizim Ridolfo, size minnettar olacağım. Borcumu faiziyle ödeyeceğim.

RIDOLFO. — Böyle söylemenize hayret ediyorum, bir metelik bile istemem. Bunu pederinizin hâ-tırasına karşı beslediğim hürmet hislerinin telkiniyle yapıyorum. Pederiniz benim patronum idi. Bütün servetimi ona borçluyum. Sizin bu köpekler tarafından mahvedildiğinizi görmeye gönlüm razı olmaz.

EUGENIO. — Siz namuslu bir insansınız.

RIDOLFO. — Lûtfen bir tezkere yazar mısınız?

EUGENIO. — Hay hay; siz söyleyin ben yazayım.

RIDOLFO. — Mağazanızdaki tezgâhtarın ismi nedir?

EUGENIO. — Paskuinio de Kavoli.

RIDOLFO, *o söyler, Eugenio yazar.* — “Paskuinio de Kavoli, bana otuz zekkino ödünç vermiş olması hasebiyle kendisinin seçeceği kumaşlardan iki parçasını, hesabıma satması için sinyor Ridolfo Gomboni’ye teslim ediniz.” Şimdi tarihini koyunuz ve imza ediniz.

EUGENIO. — İşte oldu.

RIDOLFO. — Bana itimadınız var mı?

EUGENIO. — Allah iyiliğinizi versin. Size olmayacak ta kime olacak?

RIDOLFO. — Ben de size itimat ediyorum. İşte size otuz zekkino. (*Otuz zekkinoyu sayar.*)

EUGENIO. — Sevgili dostum, size minnettarım.

RIDOLFO. — Sinyor Eugenio, size bunları namuslu ve sözünde durur olduğunuzu göstermeniz için veriyorum. Sizi kandırmamaları için de kumaşları ben satacağım ve vakit kaybetmeden hemen şimdi gidiyorum. Fakat siz de bana müsaade ediniz de size karşı eskidenberi beslediğim sevgi hislerine dayanarak bir parça içimi dökeyim. Sizin tutmuş olduğunuz yol sizi felâkete götüren bir yoldur. Böyle giderseniz çok çabuk itibarınızı kaybeder ve iflâs edersiniz. Oyunu bırakınız, fena âdetleri terk ediniz, işinizin başına, ailenizin yanına dönünüz ve işlerinizi yoluna koyunuz. Bu söylediklerim basit, fakat iyi kalbli bir insan tarafından söylenen samimi sözlerdir. Eğer dinliyecek olursanız hakkınızda hayırlı olur. (*Çıkar.*)

SAHNE

XII

EUGENIO yalnız, sonra **LISAURA**
(pençereden)

EUGENIO. — Fena söylemiyor, itiraf ederim ki fena söylemiyor. Karım, bedbaht kadın, kimbilir ne söyleyecek? Bu gece beni hiç görmedi, kimbilir neler düşünmüştür? Zaten kadınlar kocalarını evde görmeyince hep birbirinden kötü şeyler düşünürler. Ya benim başka kadınlarla birlikte olduğumu, ya kanala düştüğümü, ya da alacaklılarımdan kurtulmak için Venedikten kaçtığımı sanacaktır. Biliyorum, bana olan aşkı ona hasret çektirmektedir; ben de onu seviyorum; fakat serbest olmak ta hoşuma gidiyor. Bununla beraber görüyorum ki bu serbestiden iyilikten ziyade kötülük hâsıl oluyor. Eğer karımın istediği gibi yapsam işlerim yoluna girecek. Artık bu işi bir karara bağlamak ve halletmek lâzım. Oh, şimdiye kadar kaç kere böyle söyledim. (*Pencereden Lisaura'yı görür.*) Vay canına! Ne kadın! Galiba ben de arka kapıya ve gidiş geliş inanacağım. (*Lisa-ura'ya.*) Arzı hürmet ederim efendim.

LISAURA. — Hürmetler.

EUGENIO. — Yataktan kalkalı çok oldu mu sinyora?

LISAURA. — Hemen şu dakikada kalktım.

EUGENIO. — Kahvenizi içtiniz mi?

LISAURA. — Daha erken, henüz içmedim.

EUGENIO. — Size kahve göndermekliğimi arzu eder misiniz?

LISAURA. — Çok teşekkür ederim, zahmet etmeyiniz.

EUGENIO. — Estağfrullah, ne demek? Hey çocuklar, sinyoraya kahve, çikolata; her ne isterse götürünüz, parasını ben vereceğim.

LISAURA. — Teşekkür ederim, teşekkür ederim. Kahve ile çikolatayı ben evde yaparım.

EUGENIO. — İyi çikolatanız var mı bari?

LISAURA. — Doğrusunu söylemek lâzım gelirse, nefis çikolatalarım var.

EUGENIO. — İyi çikolata yapmağı biliyorsunuz demek.

LISAURA. — Hizmetçim bu hususta çok maharetlidir.

EUGENIO. — Size yardım etmeğe gelmemi ister misiniz?

LISAURA. — Zahmet etmeyiniz.

EUGENIO. — Müsaade ederseniz, birlikte içmek için size geleceğim.

LISAURA. — Size göre değildir efendim.

EUGENIO. — Zarar yok, haydi kapıyı aç, bir saatcık beraber kalalım.

LISAURA. — Affedersiniz, ben kapıyı öyle kolay kolay açmam.

EUGENIO. — İsterseniz arka kapıdan gelirim.

LISAURA. — Bana gelen kimseler daima aşikâre gelirler.

EUGENIO. — Haydi aç, mesele yapmıyalım.

LISAURA. — Lûtfen söyleyiniz sinyor Eugenio, Kont Leandro'yu gördünüz mü?

EUGENIO. — Keşke görmemiş olsaydım.

LISAURA. — Yoksa geçen gece birlikte mi oynadınız?

EUGENIO. — Öyle oldu; fakat kendimize ait olan işleri burada herkese işittirmek neye yarar? Kapıyı aç, sana her şeyi söyleyeceğim.

LISAURA. — Size söylüyorum efendim; ben kimseye kapı açmam.

EUGENIO. — Yoksa konttan müsaade almamı mı istiyorsun? Şimdi onu çağırırım.

LISAURA. — Kontu aradığıma göre elber bunun bir sebebi vardır.

EUGENIO. — Bu hususta size yardım edebilirim. Burada, salonda uyuyor.

LISAURA. — Uyuyor mu? Bırakın uyusun öyleyse.

SAHNE

XIII

LEANDRO ve evvelkiler

LEANDRO, *oyun salonundan çıkar.* — Hayır uyumuyorum, uyumuyorum. Buradayım ve sinyor Eugenio'nun pervasızca konuşmasını zevkle dinliyorum.

EUGENIO. — Bu kadının saygısızlığına ne dersiniz? Bana kapıyı açmak istemiyor.

LEANDRO. — Onu kim zannediyorsunuz?

EUGENIO. — Don Marzio'nun söylediklerine bakılırsa, gidiş geliş.

LEANDRO. — Don Marzio yalan söylüyor ve ona inananlar da.

EUGENIO. — Pekâlâ, öyle olsun; fakat acaba sizin delâletinizle kendilerine arzı hürmet şerefine nail olamaz mıyım?

LEANDRO. — Bana borcunuz olan otuz zekkinoyu verseniz daha iyi edersiniz.

EUGENIO. — Otuz zekkinoyu vereceğim. Söz üzerine kaybedilince ödemek için yirmi dört saatlik bir mühlet verilir.

LEANDRO. — Görüyor musunuz. sinyora Lisa-ura? İşte bunlar namuslu olmakla övünen yüksek şahsiyetler. Cebinde beş kuruşu yok, sonra da kibarlık taslıyor.

EUGENIO. — Azizim kont, benim ayarımda olan gençler hiçbir esasa dayanmadan kendilerini namuslu gibi göstermek itiyadında değillerdir. Eğer bu kadın bana kapıyı açmış olsaydı, zamanını boş geçirmeyecek ve siz de şüpheli kazançlarınızdan bir miktar ziyan etmiyecektiniz. Bunlara para derler, işte otuz zekkino, yüksek şahsiyet diye alay ettiğiniz kimseler paraları olmasa bile bulurlar. Alınız şu otuz zekkinonuzu ve benim gibi kibar bir insanla konuşmasını öğreniniz. (*Kahveye girer ve oturur.*)

LEANDRO, kendi kendine. — Bana borcunu ödedi ya, istediğini söylesin, beni alâkadar etmez. (*Lisaura'ya.*) Açınız!

LISAURA. — Bütün gece neredeydiniz?

LEANDRO. — Açınız!

LISAURA. — Cehenneme gidiniz!

LEANDRO. — Açınız diyorum! (*Elindeki paraları Lisaura'nın görebilmesi için şapkasına boşaltır.*)

LISAURA. — Bu defalık size kapıyı açıyorum.
(İçeri çekilir ve kapıyı açar.)

LEANDRO. — Hey gidi para hey! Her kapıyı açıyor.

EUGENIO. — O girdi, ben giremeyecek miyim?
Gösteririm ben onlara.

SAHNE

XIV

*Yolcu kıyafetine girmiş olan PLACIDA
ve EUGENIO*

PLACIDA. — Şu zavallı yolcuya merhamet ediniz.

EUGENIO, kendi kendine. — İşte bu; yolculuk ta galiba moda oldu.

PLACIDA, Eugenio'ya. — Allah aşkına bana bir şeyler veriniz.

EUGENIO. — Bu ne demek yolcu bayan, zevkiniz için mi böyle giyiniyorsunuz; yoksa bahse mi giriştiniz?

PLACIDA. — Ne o, ne o.

EUGENIO. — Şu halde hangi sebeple yolculuk ediyorsunuz?

PLACIDA. — İhtiyaç için.

EUGENIO. — İhtiyaç için mi? Ne ihtiyacı?

PLACIDA. — Her şey.

EUGENIO. — Dost ihtiyacı da var mı?

PLACIDA. — Kocam beni terketmemiş olsaydı hiçbir şeye ihtiyacım olmayacaktı.

EUGENIO. — Yine aynı nakarat; kocam beni terk etti. Nerelisiniz sinyora?

PLACIDA. — Piemonteli.

EUGENIO. — Ya kocanız?

PLACIDA. — O da Piemonteli.

EUGENIO. — Memleketinde ne iş yapıyordu?

PLACIDA. — Tüccar yanında kâtipti.

EUGENIO. — Peki, neden çıktı gitti?

PLACIDA. — Çalışma hevesinin azlığından.

EUGENIO. — Bu hastalığı bilirim; ben de buna tutuldum ve henüz tamamiyle iyileşmedim.

PLACIDA. — Allah aşkına bana yardım ediniz sinyor. Venediğe yeni geldim, nereye gideceğimi bilemiyorum, kimseyi tanımıyorum, param yok, ümitsizlik içindeyim.

EUGENIO. — Venediğe ne yapmaya geldiniz?

PLACIDA. — O hain kocamı bulmaya geldim.

EUGENIO. — Kocanızın adı nedir?

PLACIDA. — Flaminio Ardent.

EUGENIO. — Bu ismi hiç işitmedim.

PLACIDA. — Korkarım ki ismini değiştirmiştir.

EUGENIO. — Eğer burada ise şehri dolaşırken belki raslarsınız.

PLACIDA. — Beni görürse mutlaka kaçar.

EUGENIO. — Şöyle yapın isterseniz: şimdi karnaval mevsimindeyiz; yüzünüze bir maske takınız, böylelikle onu daha kolay bulursunuz.

PLACIDA. — Bana kimse yardım etmezse bu işi nasıl başarabilirim? Yatacak bir yerim bile yok?

EUGENIO, kendi kendine. — Anlaşıldı, galiba şimdi de ben yolculuğa başlayacağım. (*Placida'ya.*) Eğer isterseniz burası iyi bir misafirhanedir.

PLACIDA. — Cebimde yatak ücretini ödiyecek para bulunmazken ne cesaretle misafirhaneye gideceğim?

EUGENIO. — Aziz yolcu kadın; eğer yarım duka işinize yararsa, bunu size verebilirim, (*Kendi kendine.*) Oyundan kalan yegâne para bu.

PLACIDA. — Çok merhametlisiniz, teşekkür ederim. Fakat yarım dukadan ziyade, paradan ziyade, benim için mühim olan sizin himayenizdir.

SAHNE

XV

*Berber dükkânından çıkan DON MARZIO
ve ervelkiler*

D. MARZIO, kendi kendine. — Eugenio bir kadınla konuşuyor, herhalde iyi bir şey olacak. (*Kahvehaneye oturur ve tek gözlüğü ile kadına bakmaya başlar.*)

PLACIDA. — Rica ederim, beni siz misafirhaneye götürünüz ve sahibine tavsiye ediniz. Beni böyle yalnız görünce içeri almayacak ve fena muamele edecektir.

EUGENIO. — Memnuniyetle. Gidelim, size refakat edeceğim. Misafirhane sahibini tanırım, bana saygı gösterir, size elinden geldiği kadar iyi muamele edeceğinden eminim.

D. MARZIO, kendi kendine. — Bana öyle geliyor ki bu kadını evvelce de görmüştüm. (*Tek gözlüğü ile uzaktan bakar.*)

PLACIDA. — Size ebediyen minnettar kalacağım.

EUGENIO. — Elimden geldiği kadar herkese iyilikte bulunurum, eğer kocanız bulamazsanız ben size yardım ederim. İyi kalbliyimdir.

D. MARZIO, kendi kendine. — Ne söylediklerini işitmek için neler feda etmezdim.

PLACIDA. — Saygı değer sinyor, gösterdiğiniz nezaketle beni minnettar bırakınız; fakat sizin gibi genç bir adamın, benim gibi henüz yaşlı sayılmıyacak bir kadına karşı göstereceği lûtfkârlığın fena tefsirlere yol açmasını arzu etmem.

EUGENIO. — Sinyora, eğer her hareketimiz dedikodulara ve türlü tefsirlere sebep olsaydı, insanlardan hayırlı işler yapmak serbestisini geri almak ıcap ederdi. Eğer dedikodu fena bir hareketten ileri geliyorsa, dedikoducunun pek kabahati yoktur; fakat eğer kötü halk tabakası iyi bir hareketi şüpheli bir nazarla karşılayıp onu dedikodu vesilesi etmeye kalkarsa, bütün kabahat kendisininindir ve bundan dolayı da iyilik yapan kimsenin değeri azalmaz. Ben yaşamasını bilen bir adam olduğumu saklamam; fakat aynı zamanda terbiyeli ve namuslu bir insan olmakla da iftihar ederim.

PLACIDA. — Bunlar, namuslu, asıl ve müşfik bir insanın hisleridir.

D. MARZIO, Eugenio'ya. — Dostum bu güzel yolcu kadın kimdir?

EUGENIO, kendi kendine. — İşte yine geldi; her şeye burnunu sokmak ister. (*Placida'ya.*) Haydi misafirhaneye gidelim.

PLACIDA. — Sizi takip ediyorum. (Eugenio ile birlikte misafirhaneye girer.)

SAHNE
XVI

*D. MARZIO, sonra misafirhaneden çıkan
EUGENIO*

D. MARZIO. — Oh, aziz sinyor Eugenio! Her şeye hemen kapılır, hattâ yolcu kadınlara bile. Bu kadın zannedersem geçen sene de gelmişti. Bahsederim ki her akşam kahvehaneye gelen ve sadaka istiyendi. Fakat ben ona on para bile vermedim. Benim öyle bol param yok, olanını da yerine sarf etmek isterim. Çocuklar, Trappola daha dönmedi mi? Sinyor Eugenio'nun bana on zekkino mukabilinde terhin ettiği küpeleri getirmedi mi?

EUGENIO. — Bana ait şeyleri ne hakla herkese söylüyorsunuz?

D. MARZIO. — Yolcu kadınla, Allah versin.

EUGENIO. — İhtiyaç içinde bulunan bir zavallıya yardım edilemez mi?

D. MARZIO. — Bilâkis iyi yapıyorsunuz. Zavallılık, geçen senedenberi hâlâ sığınacak bir yer bulamamış desenize?

EUGENIO. — Nasıl geçen seneden? Bu kadını siz tanıyor musunuz?

D. MARZIO. — Tanıyor muyum? Hem de nasıl, Kısa görüşlü olduğum doğrudur; fakat hâfızam beni hiç yanıltmaz.

EUGENIO. — Aziz dostum, söyleyin bana, kimdir o kadın?

D. MARZIO. — Geçen sene buraya kahvehaneye gelir, şunu bunu çarpardı.

EUGENIO. — Ama onun dediğine bakılırsa daha evvel Venediğe hiç gelmemiş.

D. MARZIO. — Siz buna inanıyor musunuz? Zavallı ahmak!

EUGENIO. — Geçen sene gelen nereli idi?

D. MARZIO. — Milânolu.

EUGENIO. — Ama bu Piemonteli.

D. MARZIO. — Ha, evet, doğru; o da Piemonteli idi.

EUGENIO. — Flaminio Ardenti isminde birinin karısı imiş.

D. MARZIO. — Geçen sene de yanında biri vardı, herkese kocası diye yutturuyordu.

EUGENIO. — Şimdi yanında kimse yok.

D. MARZIO. — Onların hayatları böyledir; ayda bir değiştirirler.

EUGENIO. — Nasıl olur da bunun geçen seneki aynı kadın olduğunu söylersiniz?

D. MARZIO. — Tanıdım da ondan.

EUGENIO. — İyi gördünüz mü?

D. MARZIO. — Tek gözlüğüm hiç yanılmaz; sonra da konuşmasını işittim.

EUGENIO. — Geçen senekinin adı neydi?

D. MARZIO. — Hatırlamıyorum.

EUGENIO. — Bunun adı Placida.

D. MARZIO. — Tamam; onun da adı Placida idi.

EUGENIO. — Bütün bunlardan emin olsaydım, ona lâayık olduğu şeyleri söylemek isterdim.

D. MARZIO. — Ben size bir şey söyledim mi, ona inanabilirsiniz. O kadın gezgincidir ve kendisi bir yere yerleşecek yerde başkalarını yerleştirmeye çalışıyor.

EUGENIO. — Bekleyiniz, şimdi dönerim. (*Kendi kendine.*) Hakikati öğrenmek istiyorum. (*Misafirhaneye girer.*)

SAHNE

XVII

DON MARZIO, sonra yüzünde maske olarak VITTORIA

D. MARZIO. — Ondan başkası olamaz, bu muhakkak; tavrı, boy bos, hattâ elbisesi bile onun-
kine benziyor. Yüzünü iyi görmedim, ama muhakkak
odur. Sonra da, beni görür görmez derhal misafir-
haye saklandı.

VITTORIA. — Sinyor Don Marzio, arzu hür-
met ederim. (*Maskesini çıkarır.*)

D. MARZIO. — Oh! Maskeli sinyora, hürmet-
kârınızım.

VITTORIA. — Kocamı gördünüz mü acaba?

D. MARZIO. — Evet sinyora, gördüm.

VITTORIA. — Şu dakikada nerede olduğunu
söyliyebilir misiniz?

D. MARIO. — Nerede olduğunu çok iyi bili-
yorum.

VITTORIA. — Lûtfen söyleyiniz rica ederim.

D. MARZIO. — Dinleyiniz. (*Bir kenara çeker.*)

İşte şurada misafirhanede gezginci bir kadınla birlikte; fakat çok lâtif doğrusu.

VITTORIA. — Ne zamandanberi orada?

D. MARZIO. — Şimdi gitti. Biraz evvel buraya bir yolcu kadın gelmişti, onu gördü, hoşuna gitti ve hemen peşinden misafirhaneye girdi.

VITTORIA. — Akılsız adam! Şerefini ayaklar altına alıyor.

D. MARZIO. — Bu gece onu çok beklediniz mi?

VITTORIA. — Başına bir kaza gelmiş olmasından korkuyordum.

D. MARZIO. — Peşin olarak yüz ve söz üzerine de otuz zekkino kaybetmiş olmayı küçük bir kaza mı sayıyorsunuz?

VITTORIA. — Bütün bu paraları kaybetti mi?

D. MARZIO. — Evet, hepsini kaybetti; böyle gece gündüz demeyip deliler gibi oynarsa...

VITTORIA, kendi kendine. — Ne kadar zavalıyım. Kalbim parça parça oluyor.

D. MARZIO. — Şimdi de elindeki birkaç parça kumaşı satacak, ondan sonra her şey tamam.

VITTORIA. — Ümit ederim ki büsbütün mahvolacak bir duruma gelmemiştir.

D. MARZIO. — Her şeyi rehine koyduğuna göre...

VITTORIA. — Affedersiniz, bu doğru değildir.

D. MARZIO. — Bunu bana mı söylüyorsunuz?

VITTORIA. — Bunu herhalde sizden daha iyi bilmem gerekir.

D. MARZIO. — Bana bile rehin verdikten sonra... Neyse kâfi, ben kibar bir adamım, daha fazla söylemek istemem.

VITTORIA. — Neleri terhin ettiğini söylemenizi rica ederim. Bilmediğim şeyler olabilir.

D. MARZIO. — Doğrusu çok asil bir kocanız varmış.

VITTORIA. — Neleri terhin ettiğini söyleyecek misiniz?

D. MARZIO. — Ben namuslu bir insanım, maa-
lesef söyleyemem.

SAHNE

XVIII

*TRAPPOLA elinde küpe mahfazası olduğu
halde ve evvelkiler*

TRAPPOLA. — İşte geldim; kuyumcu dedi ki...
(*Kendi kendine.*) Vay canına, ne görüyorum! Sinyor
Eugenio'nun karısı. Beni iştmesini istemem.

D. MARZIO, Trappola'ya yavaşça. — Peki kuyumcu ne dedi?

TRAPPOLA, D. Marzio'ya yavaşça. — Diyor ki, küpeler herhalde on zekkinodan fazlaya alınmıştır fakat kendisi o kadar veremiyor.

D. MARZIO, Trappola'ya. — Demek oluyor ki alacağımın tam karşılığı değil.

TRAPPOLA, D. Marzio'ya. — Korkarım ki öyle.

D. MARZIO, Vittoria'ya. — Görüyor musunuz kocanızın yaptığı hilekârlığı? Kendisine verdiğim on zekkino karşılığında bu küpeleri terhin ediyor; halbuki küpeler altı zekkino bile etmiyormuş.

VITTORIA. — Fakat bu benim küpelerim.

D. MARZIO. — Bana on zekkino verin sizin olsun.

VITTORIA. — Bunlar otuzdan fazla eder.

D. MARZIO. — Evet doğru, otuz kuruş.

VITTORIA. — Yarına kadar sizde kalsın, on zekkinoyu getireceğim.

D. MARZIO. — Yarına kadar mı? Benimle alay mı ediyorsunuz? Gidip onları Venedik'teki bütün kuyumculara göstereceğim.

VITTORIA. — Hiç olmazsa onların bana ait olduğunu söylemeyin. Şerefim için.

D. MARZIO. — Sizin şerefinizden bana ne? Bilinmesini istemiyen borç yapmaz. (*Çıkar.*)

SAHNE

XIX

VITTORIA ve TRAPPOLA

VITTORIA. — Ne saygısız, ne kaba adam! Trappola, ustan nerede?

TRAPPOLA. — Bilmiyorum; dükkâna şimdi geldim.

VITTORIA. — Demek kocam bütün gece oynadı öyle mi?

TRAPPOLA. — Bu sabah onu dün gece bıraktığım yerde buldum.

VITTORIA. — Mel'un iptilâ! Yüz otuz zekkino mu kaybetti?

TRAPPOLA. — Öyle söylüyorlar.

VITTORIA. — İğrenç oyun! Şimdi de yabancı bir kadınla gönül eğlendiriyor.

TRAPPOLA. — Evet sinyora, o kadınla beraber olacak. Kendisini bir kaç defa o kadının etrafında gördüm; evine gitmiş olacak.

VITTORIA. — Bana söylediklerine göre bu yabancı kadın biraz evvel buraya gelmiş.

TRAPPOLA. — Hayır sinyora; O bir aydan beri buradadır.

VITTORIA. — Bir yolcu kadın değil mi?

TRAPPOLA. — Ne yolcusu? Yanılıyorsunuz bir dansözdür.

VITTORIA. — Kendisi misafirhanede mi?

TRAPPOLA. — Hayır sinyora, şu evde oturuyor. *(Evi gösterir.)*

VITTORIA. — Burada mı? Fakat sinyor Don Marzio bana demişti ki, kocam yolcu kadınla birlikte misafirhanededir.

TRAPPOLA. — Güzel! Ortaya bir de yolcu kadın mı çıktı?

VITTORIA. — Yolcudan başka bir de dansöz mü var? Biri şurada, biri burada ha?

TRAPPOLA. — Evet sinyora. Gemisini rüzgâra göre kullanıyor.

VITTORIA. — Daima böyle hayat mı sürecek? Onun gibi akıllı ve kabiliyetli bir adamın vaktini böyle sefilâne bir şekilde geçirmesi, elinde avucunda ne varsa feda etmesi, evini yıkması mümkün mü? Ben.

de hep böyle ıstırap mı çekeceğim? Bana fena muamele edilmesine müsaade mi edeceğim? İyi olmak isterim, fakat budala asla. İstemem ki benim bu sükûtum onu ahlâksızlıkta daha ileri götürsün. Hakkımı olan şeyleri istiyecğim; ve eğer sözler kifayet etmezse, adalete baş vuracağım.

TRAPPOLA. — Çok haklısınız. Hah işte, o da misafirhaneden geliyor.

VITTORIA. — Dostum, beni yalnız bırakınız.

TRAPPOLA. — Peki, nasıl isterseniz. (*Dükkânın içine çekilir.*)

SAHNE

XX

VITTORIA, sonra misafirhaneden çıkan
EUGENIO

VITTORIA. — Onu büsbütün şaşırtmak için maskemi takayım. (*Maskesini takar.*)

EUGENIO. — Ne söyleyeceğimi bilmiyorum; biri inkâr ediyor, öteki ısrar ediyor. Don Marzio'nun ne kötü bir dili olduğunu biliyorum; ama daima gezen bu çeşit kadınlara da pek inanmamak gerek. Hey, küçük maskeli? Böyle erkenden! Yoksa dilsiz misiniz? Kahve içmek ister misiniz? Bir şeye ihtiyacınız var mı? Emrinize amâdeyim.

VITTORIA. — Kahveye ihtiyacım yok, ekmeğe ihtiyacım var. (*Maskesini çıkarır.*)

EUGENIO. — Nasıl? Siz burada ne arıyorsunuz?

VITTORIA. — Ümitsizlik beni buralara sürükledi.

EUGENIO. — Bu ne demek? Bu saatte ve mas-keli olarak?

VITTORIA. — Ne dersiniz, iyi eğleniyoruz değil mi?

EUGENIO. — Hemen eve dönünüz.

VITTORIA. — Ben eve döneceğim, siz de eğlenecenize devam edeceksiniz öyle mi?

EUGENIO. — Siz eve döneceksiniz, ben de key-fim nerede isterse orada kalacağım.

VITTORIA. — Güzel bir hayat doğrusu.

EUGENIO. — Gevezelik istemez, sinyora; eve dönerseniz iyi edersiniz.

VITTORIA. — Evet, eve döneceğim; fakat kendi evime, sizin evinize değil.

EUGENIO. — Nereye gitmek istediğinizi açıkça söyler misiniz?

VITTORIA. — Babamın evine gideceğim. Bana reva gördüğünüz fena muamelelerden şikâyetçi olan babam, sizinle her halde hesaplaşacaktır.

EUGENIO. — Maşallah doğrusu, sinyora. Bu bana yapacağınız en büyük iyiliktir. Bu hareketiniz bana ve şerefime karşı gösterdiğiniz alâkanın bir delilidir.

VITTORIA. — Zulmün aşkı yok ettiğini daima işitirdim. O kadar ıstırap çektim, o kadar ağladım ki; ama artık tahammülüm kalmadı.

EUGENIO. — İyi ama, ben size ne yaptım?

VITTORIA. — Bütün geceyi oyun oynamakla geçirdiniz.

EUGENIO. — Oynadığımı size kim söyledi?

VITTORIA. — Sinyor Don Marzio söyledi. Peşin olarak yüz ve söz üzerine de otuz zekkino kaybetmişsiniz.

EUGENIO. — O herife inanmayınız. Yalan söylemiş.

VITTORIA. — Ya yolcu kadınla zevkü sefa?

EUGENIO. — Bunu da kim söyledi?

VITTORIA. — Sinyor Don Marzio.

EUGENIO, kendi kendine. — Allah kahretsin. *Vittoria'ya.* — Bana inanınız, söylediklerinin hiç biri doğru değil.

VITTORIA. — Bunlar yetişmiyormuş gibi benim eşyalarını rehine vermek, bana haber vermeden bir çift küpemi almak. Bütün bunlar benim gibi namuslu, saygılı ve sizi seven bir kadına yapılacak muameleler midir?

EUGENIO. — Küpeleri kimden öğrendiniz?

VITTORIA. — Sinyor Don Marzio söyledi.

EUGENIO. — Dili kerpetene gelesice herif.

VITTORIA. — Don Marzio'nun ve hattâ herkesin söylediği gibi tamamen mahvolacağınız günler yakındır; fakat bu günler gelmeden ben drahomamı emniyet altına almak isterim.

EUGENIO. — Vittoria beni sevmiş olsaydınız böyle konuşmazdınız.

VITTORIA. — Sizi hattâ çok bile seviyorum; sizi bu kadar sevmemiş olsaydım benim için ne kadar iyi olacaktı.

EUGENIO. — Babanızın yanına gitmek istiyor musunuz?

VITTORIA. — Evet, katî surette.

EUGENIO. — Benimle yaşamak istemiyor musunuz artık?

VITTORIA. — Harekâtınızı düzelttiğiniz zaman yaşamaya devam edebilirim.

EUGENIO, hiddetlenerek. — Oh, artık çok oldunuz, canımı sıkıyorsunuz.

VITTORIA. — Susunuz, sokak ortasında bir rezalet çıkarmıyalım.

EUGENIO. — Şerefli bir kadın olsaydınız, kocanızı âlemin içinde böyle sorguya çekmezsiniz.

VITTORIA. — Merak etmeyiniz, artık çekmiyeceğim.

EUGENIO. — Memnun olurum! Haydi çekilin buradan.

VITTORIA. — Gidiyorum, size itaat ediyorum; çünkü namuslu bir kadın, kocası ahlâksız da olsa ona itaat etmelidir. Beni karşınızda görmeyince belki o zaman ararsınız. Sevgili karınızı belki ismiyle çağıracağsınız; fakat o size cevap vermiyecek, size yardım edemiyecek kadar uzaklarda olacaktır. Size olan aşkımdan şikâyet edemezsiniz. Kocasına âşık bir kadının yapabileceği şeyleri yaptım. Bana nankörlükle mukabele ettiniz. Ne yapalım, zarar yok. Sizden uzakta ağlıyacağım; fakat hiç olmazsa yolsuz hareketlerinizi bu kadar sık işitmiyeceğim. Sizi daima seveceğim; fakat beni artık göremiyeceksiniz.

(Çıkar.)

EUGENIO. — Zavallı kadın! Beni müteessir etti. Bilirim söyler, fakat yapamaz. Güzel sözlerle gönlünü almaya gayret edeceğim. Eğer draho-masını geri alırsa mahvoldum gitti. Ama bunu yapabilecek kadar kalbsiz değildir. Kadınlar hiddetlendiler mi, hemen şöyle bir okşamalı, derhal sükûnet bulurlar.

(Çıkar.)

PERDE

II

SAHNE

I

*RIDOLFO (sokaktan) sonra TRAPPOLA
(dükkanın içinden)*

RIDOLFO. — Hey, çocuklar, neredesiniz?

TRAPPOLA. — Burada'yım patron.

RIDOLFO. — Hiç dükkân yalnız bırakılır mı yahu?

TRAPPOLA. — Gözlerim tetikte, kulaklarını kırışte idi. Sonra da neyi çalacaklar sanki? Tezgâhın arkasına kimse gelmiyor ki.

RIDOLFO. — Fincanları çalabilirler. Ben bilirim, bir takım fincan çeşidi meraklıları vardır ki kahve fincanlarını aşırarak zavallı kahvecileri zarara sokarlar.

TRAPPOLA. — Hani bazıları vardır; sırf bardak ve tabak aşırarak için dondurmacı dükkânına giderler; işte onun gibi .

RIDOLFO. — Sinyor Eugenio gitti mi?

TRAPPOLA. — Ah bilseniz neler oldu? Karısı geldi; aman ne ağlamalar, ne şikâyetler. Zalim, hain, canavar. Kâh hiddetle, kâh tatlılıkla, en nihayet kocasını yola getirmeye muvaffak oldu.

RIDOLFO. — Nereye gitti ?

TRAPPOLA. — Bu da sual mi? Dün gece evine gitmedi, karısı kendisini aramaya geldi; sonra da nereye gittiğini soruyorsunuz.

RIDOLFO. — Bir haber bıraktı mı?

TRAPPOLA. — Giderken geri dönüp arka kapıdan dükkâna girerek kumaş meselesini unutmamanızı size söylememi rica etti. Hiç parası kalmamış çünkü.

RIDOLFO. — İki parça kumaşı metresi onüç liradan sattım ve parasını tahsil ettim. Fakat bunu onun bilmesini istemiyorum. Bütün parayı eline teslim etmiyeceğim. Hepsini versem bir günde altından girip üstünden çıkar.

TRAPPOLA. — Kumaşı sattığınızı öğrenince derhal parasını istiyecektir.

RIDOLFO. — Paranın hepsinin de bende olduğunu söylemiyeceğim. İhtiyacı ne kadarsa o kadarını vereceğim. İhtiyatlı hareket etmek lâzım.

TRAPPOLA. — İşte geliyor: *Lupus est in fabula.*

RIDOLFO. — Nedir bunun mânası?

TRAPPOLA. — Mânası şudur: Kurt bakla tarlasını çiğniyor.

(Gülerek dükkâna girer.)

RIDOLFO. — Ne tuhaf adam! Lâtince konuşmak istiyor, halbuki daha kendi dilini bilmiyor.

SAHNE

II

RIDOLFO ve EUGENIO

EUGENIO. — Söyleyin bakalım dostum, bir şeyler yapabildiniz mi?

RIDOLFO. — Eh, bir şeyler yaptık.

EUGENIO. — İki parça kumaş aldığınızı öğrendim, tezgâhtar söyledi. Satabildiniz mi bari?

RIDOLFO. — Evet, sattım.

EUGENIO. — Kaça?

RIDOLFO. — Metresi on üç liraya.

EUGENIO. — Fena değil; paranın hepsi peşin mi?

RIDOLFO. — Bir kısmı peşin, gerisi bir müddet sonra.

EUGENIO. — İşte bu fena; ne kadarı peşin?

RIDOLFO. — Kırk zekkino.

EUGENIO. — Eh, ne yapalım ona da eyvallah. Tam zamanında geldi, verin bakalım.

RIDOLFO. — O kadar acele etmeyiniz, sinyor Eugenio. Size otuz zekkino ödünç vermiş olduğumu herhalde unutmamışsınızdır.

EUGENIO. — Biliyorum, geri kalan parayı aldığınız zaman bunu mahsup ederiz.

RIDOLFO. — Affedersiniz ama, bu teklifinizi pek dürüst bulmadım. Biliyorsunuz, hiç düşünmeden bu parayı size buldum. Hem de faizsiz olarak. Şimdi siz beni bekletmek istiyorsunuz. Benim de, sinyor, paraya ihtiyacım var.

EUGENIO. — Haklısınız. Affedersiniz. Otuz zekkinoyu tutunuz, geri kalan on zekkinoyu veriniz.

RIDOLFO. — Bu on zekkino ile de D. Marzio'ya olan borcunuzu ödemek istemez misiniz? Sizi daima muazzep eden bu şeytan herifi başınızdan atmak istersiniz herhalde.

EUGENIO. — Elinde rehin var, beklesin.

RIDOLFO. — Peki, şerefınız ne olacak? Bu geveze herifin hakkınızda ileri geri söz söylemesine müsaade edecek misiniz? O öyle bir adamdır ki, bir işi yapmış olmakla öğünmek için yapar; kibar ve şerefli kimseleri itibardan düşürmekten başka işi yoktur.

EUGENIO. — Doğru söylüyorsunuz; parasını vermek lâzım. Fakat ben de büsbütün parasız mı kalacağım? Geri kalan para için alıcıya ne kadar mühlet verdiniz?

RIDOLFO. — Ne kadar paraya ihtiyacınız var?

EUGENIO. — Ne bileyim? On on iki zekkino.

RIDOLFO. — Arzınızı yerine getireceğim; işte size on zekkino. Sinyor Don Marzio geldiği zaman küpeleri elinden alacağım.

EUGENIO. — Bu on zekkinoyu bana ne olarak veriyorsunuz?

RIDOLFO. — Hele bir alın, gerisini düşünmeyin. Zamanı gelince hesaplaşırız.

EUGENIO. — Geri kalan parayı ne zaman tahsil edeceksiniz?

RIDOLFO. — Siz bu ciheti düşünmeyiniz. Elinizdekileri sarf edin, sonra bir şeyler yaparız. Yalnız dikkatli olun, paraları yerine sarf edin, sokağa atmayın.

EUGENIO. — Teşekkür ederim dostum; size cidden minnettarım. Kumaşların hesabını verirken komisyonunuzu düşmeyi unutmayın.

RIDOLFO. — Bu sözünüze şaşarım; ben kahveciyim, komisyoncu değilim. Eğer bir dostum, bir yakının için bir şey yapıyorsam, bunu menfaat için yapmıyorum. Kendi hemcinsine imkân bulunca yardım

etmek her insanın borcudur. Ben de, saygıdeğer babanızdan gördüğüm iyiliklerin bir karşılığı olmak üzere size yardımda bulunmayı bir vazife addediyorum. Eğer namuskârane kazandığım bu paraları sizin, evinizin ihtiyaçlarına, şeref ve itibarınızı yükseltecek işlere sarf ettiğinizi görürsem, kendimi size yaptığım yardımın mükâfatını fazlasiyle görmüş addedeceğim.

EUGENIO. — Siz çok temiz ve iyi ahlâklı bir insansınız; yazık ki böyle bir meslek tutmuşsunuz. Daha büyük bir mevkî, daha büyük bir talihe müstehaksınız.

RIDOLFO. — Allahın bana verdikleriyle kanaat ederim. İşimi, görünüşleri şatafatlı, fakat cevherleri az kimselerle değişmem. Çok şükür hiç bir şeyim eksik değil. Namuslu bir sanat sahibiyim; dükkâncılar arasında remiz ve şerefli sayılan bir sanat. İyi surette ifa edildiği takdirde her çeşit insan sınıfının takdirini kazanan bir sanat. Şehrin şerefi, insanların sıhhati ve bir parça başını dinlemek ihtiyacında olanlar için lüzumlu hale gelmiş bir sanat.

(*Dükkâna girer.*)

EUGENIO. — Doğrusu çok mert bir adam; bununla beraber birisinin çıkıp ta onun fazla malûmat taslamakta olduğunu söylemesini istemem. Filhakika bir kahveciden beklenmeyecek derecede fazla bilgi; ama her meslekte böyle değerli ve kabiliyetli insanlar bulunur. Nihayet ne felsefeden ,ne de riyaziyeden bahsediyor; akli başında bir insan gibi konuşuyor; keşke benim de onun kadar aklım olsa.

SAHNE

III

Kont LEANDRO (Lisaura'nın evinden)
ve EUGENIO

LEANDRO. — Sinyor Eugenio, işte paralarınız, hepsi de bu kesenin içinde; size geri vermekliğimi isterseniz, haydi gidelim.

EUGENIO. — Hiç şansım yok, artık oynamıyorum.

LEANDRO. — Bir atasözü vardır; bir keresinde köpek koşar, ötekisinde taşvan.

EUGENIO. — Ben daima tavşan oluyorum; siz de köpek.

LEANDRO. — O kadar uykum var ki, başımı kaldıramıyorum. Kâğıtları elimde tutacak halim yok; fakat bu lânet olasıca huy beni öylesine sarıyor ki kaybetsem bile umurumda değil, yeter ki oynyalım.

EUGENIO. — Benim de uykum var, bugün oynamam.

LEANDRO. — Paranız yoksa ziyarı yok; size kredi yaparım.

EUGENIO. — Hiç param olmadığını mı zannediyorsunuz? Bunlara zekkino derler; fakat oynamak istemiyorum. (İçinde on zekkino olan keseyi gösterir.)

LEANDRO. — Hiç olmazsa kakaosuna oynyalım.

EUGENIO. — Hayır, hiç hevesim yok.

LEANDRO. — Hatırım için bir kakaosuna, ne olur?

EUGENIO. — Fakat size diyorum ki....

LEANDRO. — Yalnız bir kakao. ondan sonra kim oyundan bahsederse bir duka versin, tamam mı?

EUGENIO. — Pekalâ, bir kakaosuna, haydi gidelim. (*Kendi kendine.*) Ridolfo beni görmese bari.

LEANDRO, kendi kendine. — Keklik kapana girdi. (*Eugenio ile birlikte oyun salonuna girer.*)

SAHNE

IV

DON MARZIO, sonra RIDOLFO (dükkândan)

D. MARZIO. — Bütün kuyumcular küpelerin on zekkino etmediğini söylediler. Hepsi de Eugenio'nun beni kandırması olmasına şaşıyorlar. Gebereceğimi de bilsem bundan sonra kimseye ne yardım ederim, ne de bir kuruş veririm. Acaba hangi cehenneme gitti? Bana borcunu vermemek için bir yere saklanmış olacak.

RIDOLFO. — Sinyor Eugenio'nun küpeleri yanınızda mı sinyor?

D. MARZIO. — İşte burada; bu güzel küpeler meğer metelik etmiyormuş; beni okkanın altına soktu. Dolandırıcı? Şimdi de paraları vermemek için kim bilir nerelere saklandı?

RIDOLFO. — Alınız sinyor ve fazla gürültü etmeyiniz; işte on zekkino, lütfen küpeleri veriniz.

D. MARZIO. — Sakın kalp olmasın? (*Tek gözlüğü ile muayene eder.*)

RIDOLFO. — Kalp olmadığını temin ederim; eğer kalp ise ben buradayım.

D. MARZIO. — Bunları siz kendiniz mi veriyorsunuz?

RIDOLFO. — Benim alâkam yok; bunlar sinyor Eugenio'nun paraları.

D. MARZIO. — Nereden buldu bu paraları?

RIDOLFO. — Ben onun işlerine karışmam.

D. MARZIO. — Oyunda mı kazandı?

RIDOLFO. — Bilmiyorum dedim ya.

D. MARZIO. — Ah, şimdi anladım, kumaşları satmış olacak. Evet, evet, kumaşları sattı. Onları Pandolfo'ya sattırdı.

RIDOLFO. — Nasıl isterseniz öyle olsun; siz şu paraları alın ve küpeleri lütfen bana verin.

D. MARZIO. — Paraları size sinyor Eugenio kendi mi verdi, yoksa Pandolfo mu?

RIDOLFO. — Siz de çok uzattınız. İstiyor musunuz, yoksa istemiyor musunuz?

D. MARZIO. — Ver bakalım, ver. Zavallı kumaşlar, yok pahasına satıldı.

RIDOLFO. — Küpeleri veriyor musunuz?

D. MARZIO. — Ona mı götüreceksiniz?

RIDOLFO. — Evet.

D. MARZIO. — Ona mı, yoksa karısına mı?

RIDOLFO, sabırsızlanarak. — Karısına, kocasına kime olursa.

D. MARZIO. — Şimdi o nerede?

RIDOLFO. — Bilmiyorum.

D. MARZIO. — Şu halde karısına götüreceksiniz.

RIDOLFO. — Evet, karısına götüreceğim.

D. MARZIO. — Ben de gelmek istiyorum.

RIDOLFO. — Küpeleri bana veriniz, başka şeye kar  mayınız. Ben namuslu bir insanım.

D. MARZIO. — Gidelim, gidelim, karısına götürelim. (*Yürümeye ba  lar.*)

RIDOLFO. — S  zsiz de gitmesini bilirim.

D. MARZIO. — Bu nezaketi göstermek isterim. Gidelim, gidelim. (*  ıkar.*)

RIDOLFO. — Bir şeyi kafasına koydu mu artık yapacak bir şey yoktur. Çocuklar, dükkâna göz kulak olun. (*Onu takip eder.*)

SAHNE

V

  ıraklar dükkândan, EUGENIO oyun salonundan

EUGENIO. — L  net olsun, hiç şansım yok. Hep-sini kaybettim. Bir kakao uğruna on zekkino kaybet-tim. Fakat bana yaptığı hareket, kaybettiğim paradan fazla   zd   beni. Beni kandırarak oyuna sokmak, bütün paralarımı dolandırmak, sonra da verdiğim s  ze itimat etmemek? Şimdi artık inadım tuttu; şimdi artık yarın sabaha kadar oynamak isterim. Ridolfo ne s  y-lerse söylesin; bana daha para vermesi lâzım. Hey,   o-cuklar, patron nerede?

ÇIRAK. —   imdi dışarı   ıkt   .

EUGENIO. — Nereye gitti?

ÇIRAK. — Bilmiyorum, sinyor.

EUGENIO. — Hay Allah kahretsin! Hangi ce-henneme gitti acaba? (*oyun salonunun kapısına do  -*

ru) Sinyor Kont, beni bekleyiniz, şimdi dönerim.
(*Gitmek için bir hareket yapar.*) Bakalım şu Ridolfo şeytanını bulabilecek miyim?

SAHNE

VI

PANDOLFO (sokaktan) ve evvelkiler

PANDOLFO. — Sinyor Eugenio böyle telâşlı, telâşlı nereye?

EUGENIO. — Ridolfo'yu gördünüz mü?

PANDOLFO. — Hayır, görmedim.

EUGENIO. — Kumaşları bir şey yapabildiniz mi?

PANDOLFO. — Evet, sinyor, yaptım.

EUGENIO. — Bravo, ne yaptınız?

PANDOLFO. — Kumaşlara alıcı buldum; fakat ne zorlukla. Ondan fazla kimseye gösterdim, hepsi de az verdiler.

EUGENIO. — Bu müşteri ne veriyor?

PANDOLFO. — Bir sürü dil dökerek metresini sekiz liraya ikna ettim.

EUGENIO. — Ne söylüyorsunuz? Metresi sekiz lira mı? Ridolfo iki parça kumaşı bana on üç liradan sattı.

PANDOLFO. — Para peşin mi?

EUGENIO. — Bir kısmı peşin, gerisi bir müddet sonra.

PANDOLFO. — Oh, amma alış veriş ha! Vere-siye. Ben paranın hepsini de peşin temin edeceğim.

Kaç metre varsa o kadar gümüş Venedik dukası.

EUGENIO, kendi kendine. — Ridolfo görünürlerde yok. Bana da para lâzım.

PANDOLFO. — Eğer kumaşları ben de veresiye satmak isteseydim, on altı liraya bile alıcı bulurdum. Fakat insan bu zamanda peşin parayı bulunca kaçır-mamalı.

EUGENIO. — Fakat bu kumaşlar bana on liraya mal oldu.

PANDOLFO. — İşlerinizi yoluna koyabilmek ve kaybettiklerinizi geri alabilmek imkânını size verecek paraları elde ettikten sonra metre başına iki lira kaybetmenin ne önemi var?

EUGENIO. — Fiyatı biraz daha artırmak imkânı yok mu? Hiç olmazsa maliyet fiyatına?

PANDOLFO. — Bir kuruş bile fazla vermiyorlar.

EUGENIO, kendi kendine. — İhtiyacım olduğu için yapmaya mecburum. (*Pandolfo'ya.*) Pekâlâ haydi ne yapılacaksa yapılsın.

PANDOLFO. — İki parça kumaşın bana teslim edilmesi için bir tezkere yazınız, yarım saat içinde parayı getiririm.

EUGENIO. — Peki, çocuklar kalem kâğıt getirin. (*Garsonlar kalem kâğıtla birlikte küçük bir masa getirirler.*)

PANDOLFO. — Tezgâhtara yazınız, seçeceğim iki parça kumaşı bana teslim etsin.

EUGENIO. — Olur, benim için hepsi bir. (*Yazar.*)

SAHNE

VII

RIDOLFO (sokaktan) ve ervelkiler

RIDOLFO, kendi kendine. — Sinyor Eugenio Pandolfo ile bir şeyler yazıyor. Muhakkak bir şeyler olmuş.

PANDOLFO, Ridolfo'yu görünce kendi kendine. — İstemem ki şu adam gelip tam güzel bir iş becereceğim sırada beni bundan alıkoysun.

RIDOLFO. — Sinyor Eugenio, saygılarımı sunarım.

EUGENIO, yazmakta devam ederek. — Merhaba.

RIDOLFO. — İş, iş, sinyor Eugenio. Yine mi iş?

EUGENIO, yazarak. — Küçük bir iş.

RIDOLFO. — Neye dair olduğunu anlıyabilir miyim?

EUGENIO. — İşte gördünüz mü, veresiye mal satmak ne demektir? Kendi paralarımı kullanamıyorum; paraya ihtiyacım var, ne yapayım, iki parça kumaşın daha boynunu vurmak icap ediyor.

PANDOLFO. — Buna kısaca satmak derler.

RIDOLFO. — Metresine ne veriyorlar?

EUGENIO. — Söylemeye utanıyorum, sekiz lira.

PANDOLFO. — Ama paralar peşin.

RIDOLFO. — Siz de mallarınızı böyle yok parasına satıyorsunuz, öyle mi?

EUGENIO. — Başka yapacak bir şey yok ki. Paraya ihtiyacım var.

PANDOLFO. — Onun ihtiyacı olan parayı bulmak kolay değil.

RIDOLFO. — Ne kadar paraya ihtiyacınız var?

EUGENIO. — Ne? Yoksa verecek misiniz?

PANDOLFO, kendi kendine. — Bu herif işimi bozacak.

RIDOLFO. — Eğer altı yedi zekkino kâfi ise, bulabilirim.

EUGENIO. — Haydi canım. Alay etme. Benim paraya ihtiyacım var.

PANDOLFO, kendi kendine. — Oh, neyse!

RIDOLFO. — Durun; metresi sekiz liradan iki parça kumaş ne eder?

EUGENIO. — Hesap edelim. Her parça altmıştan, yüz yirmi eder. Yüzyirmi gümüş duka.

PANDOLFO. — Komisyonu da var.

RIDOLFO. — Komisyon kime verilecek?

PANDOLFO, Ridolfo'ya. — Bana tabii.

RIDOLFO. — Pek güzel. Yüzyirmi gümüş duka, beheri sekiz liradan kaç zekkino eder?

EUGENIO. — Beher on bir, dört zekkino, on kere on bir yüz on; on bir daha yüz yirmi bir. Dört kere on bir kırk dört. Kırk dört zekkinodan bir duka çıkaralım; kırk üç on dört. Venedik parası olarak.

PANDOLFO. — Toparlık hesap kırk zekkino. Küsurat komisyona gider.

RIDOLFO. — Üç zekkinoyu küsurat mı sayıyorsunuz?

PANDOLFO. — Tabii; fakat paralar peşin.

EUGENIO. — Pek iyi, ehemmiyeti yok. Size hediye ediyorum.

RIDOLFO, kendi kendine. — (*Ah, hırsız berif*), *yüksek sesle*). Şimdi hesap edelim, sinyor Eugenio. İki parça kumaş onüç liradan ne yapar?

EUGENIO. — Oh tabii çok daha fazla.

PANDOLFO. — Fakat veresiye olursa işinizi göremezsiniz.

RIDOLFO. — Siz hesabı yapın.

EUGENIO. — Hesabı şimdi kalemle yaparım. Yüzyirmi metre; metresi on üç liradan üç kere sıfır sıfır; iki kere üç altı; bir kere üç, üç; bir kere sıfır, sıfır; bir kere iki, iki; bir kere bir, bir; yekûn, sıfır, altı, üç, iki daha beş, bir; bin beşyüz altmış lira.

RIDOLFO. — Kaç zekkino eder?

EUGENIO. — Şimdi söylerim. (*Hesap eder*) Yetmiş zekkino, yirmi lira.

PANDOLFO. — Komisyonsuz mu?

RIDOLFO. — Evet, komisyonsuz.

PANDOLFO. — Ama bekle de para gelsin. Bugünün pilici, yarının tavuğundan iyidir.

RIDOLFO. — Siz benden otuz zekkino, sonra da on zekkino aldınız, on zekkino da ben küpeleri kurtarmak için verdim, etti elli zekkino; demek oluyor ki bu dakikaya kadar benden almış olduğunuz paralar, bu saygı değer simsarın size peşin olarak vermeyi vaat ettiği paradan on zekkino da fazladır.

PANDOLFO, kendi kendine. — Boynun altında kalsın.

EUGENIO. — Doğrudur, haklısınız; fakat benim de şimdi paraya ihtiyacım var.

RIDOLFO. — Paraya mı ihtiyacınız var? İşte para; işte yetmiş zekkino, bir de yirmi liradan kalan yirmi zekkino ve ayrıca da yirmi lira; bütün bu paralar iki parça kumaşın metresi on üç liradan tutaradır; hepsi de peşin paradır, bir kuruş bile komisyon verilmemiştir; ne hırsızlık, ne hilekârlık, ne de dolandırıcılık vardır.

EUGENIO. — Madem ki böyle, azizim Ridolfo size tekrar teşekkür ederim; yazdığım bu tezkereyi de yırtıyorum. (*Pandolfo'ya*) Size gelince simsar efendi, başka şeye ihtiyacım yok.

PANDOLFO, kendi kendine. — Kahrolasıca herif! Bizim elbise uçtu. (*Yüksek sesle*). Pekâlâ, zarar yok boşuna taban tepmiş olacağım.

EUGENIO. — Sizi yorduğuma müteessirim.

PANDOLFO. — Hiç olmazsa bir kadeh içki ikram edin.

EUGENIO. — Durun; alın şu dukayı. (*Keseden bir duka çıkarır.*)

PANDOLFO. — Çok teşekkür ederim. (*Kendi kendine.*) Nasıl olsa yine elimize düşer. (*Yüksek sesle.*) Başka bir emriniz var mı?

EUGENIO. — Hayır.

PANDOLFO. — İster misiniz? (*Ridolfo görmeyecek şekilde bir işaretle oyun oynamak isteyip istemediğini sorar.*)

EUGENIO, keza Ridolfo'dan gizli olarak. — Gidiniz ben gelirim.

PANDOLFO, kendi kendine. — Yemekten evvelce oynayacak. (*Oyun salonuna girer, sonra tekrar çıkar.*)

EUGENIO. — İşler nasıl gitti Ridolfo? Borçlu-yu bu kadar çabuk mu gördünüz? Paraları size hemen verdi mi?

RIDOLFO. — Doğrusunu söylemek lâzım gelirse para cebimde idi; fakat size birden vermek istemedim, hepsini sarfetmemeniz için.

EUGENIO. — Böyle söylemekle haksızlık ediyorsun. Ben çocuk değilim ki; neyse kâfi... Küpeler nerede?

RIDOLFO. — Sinyor Don Marzio benden on zekkinoyu aldıktan sonra küpeleri kendi eliyle sinyora Vittoria'ya götürmekte ısrar etti.

EUGENIO. — Siz karımla konuştunuz mu?

RIDOLFO. — Tabii konuştum; ben de Don Marzio ile birlikte gitim.

EUGENIO. — Ne diyor?

RIDOLFO. — Ağlamaktan başka bir şey yapmış yok; zavalılık! İnsan acıyor.

EUGENIO. — Bana ne kadar kızmış bilsen! Babasının evine gideceğini söylüyor, drahomasını geri almak istiyor, boyundan büyük şeyler yapmaya kalkıyordu.

RIDOLFO. — Onu nasıl ikna ettiniz?

EUGENIO. — Biraz sevip okşadım.

RIDOLFO. — Görülüyor ki sizi seviyor; iyi kalplidir.

EUGENIO. — Fakat kızdığı zaman öyle bir şirret oluyor ki.

RIDOLFO. — Ona artık fena muamele etmeyiniz. O kibar, iyi terbiye görmüş bir sinyoradır. Eğer

sizi görürsem yemeğe erken gelmenizi söylemekliğimi tenbih etti.

EUGENIO. — Evet evet, şimdi gidiyorum.

RIDOLFO. — Azizim sinyor Eugenio, sizden rica ediyorum, karınızla anlaşmaya bakın; oyunu bir tarafa bırakın; kadınların arkasından koşarak vaktinizi kaybetmeyin; genç, güzel ve sizi seven bir karınız var; daha ne istiyorsunuz?

EUGENIO. — Doğru söylüyorsunuz; size hakikaten müteşekkirim.

(Pandolfo, Eugenio'nun işitmesi ve kendisine bakması için oyun salonundan öksürür. Eugenio dönüp bakar; Pandolfo işaretle Leandro'nun oynamak için kendisini beklediğini anlatır. Eugenio geleceğine dair işaret verir. Pandolfo dükkâna girer. Ridolfo farkında olmaz.)

RIDOLFO. — Size hemen evinize dönmenizi tavsiye ederim; vakit öğleye yaklaştı. Gidiniz ve sevgili karınızın gönlünü alınız.

EUGENIO. — Evet, hemen gidiyorum; tekrar görüşürüz.

RIDOLFO. — Nasıl isterseniz. Emrinize amadeyim.

EUGENIO. — Size o kadar minnettarım ki. *(Oyun salonuna girmek ister; fakat Ridolfo'nun görmesinden çekinir.)*

RIDOLFO. — Bir emriniz mi var? Bir şeye ihtiyacınız var mı?

EUGENIO. — Hayır, hayır; Allahaismarladık.

RIDOLFO. — Hürmetler ederim. *(Dükkâna doğru döner.)*

(*Eugenio, Ridolfo'nun kendisine dikkat etmediğini* görerek hemen oyun salonuna girer.)

SAHNE
VIII

RIDOLFO, sonra DON MARZIO

RIDOLFO. — Onu her gün biraz daha doğru yola çektiğimi sanıyorum. Biri gelip te bana: "Senden olmıyan, akraban olmıyan bir genç için neden bu kadar üzülüyorsun?" diye sorsa ona derim ki: "İnsan bir dostunu sevmez mi? Minnettarlık hisleri beslenen bir aileye iyilik yapılamaz mı?" Bu bizim meslekte insanın çok boş vakti bulunur. Bu boş vakti birçokları oyun oynamakla veya dedikodu ile geçirir. Ben ise imkân nisbetinde iyilik yapmakla geçirmek isterim.

D. MARZIO. — Ne hayvan herif be!

RIDOLFO. — Kime kızdınız, sinyor Don Marzio?

D. MARZIO. — Dinle Ridolfo, dinle de gül. Bir doktor, sıcak suyun soğuk sudan daha sıhhi olduğunu iddia ediyor.

RIDOLFO. — Siz bu fikirde değil misiniz?

D. MARZIO. — Sıcak su mideyi bozar.

RIDOLFO. — Tabii; elyafı gevşetir.

D. MARZIO. — Ne elyafı?

RIDOLFO. — İşittiğime göre midede iki lif varmış, tıpkı iki sinir gibi; buralarda yediğimiz yemek öğütülmüş. Bu elyaf biraz gevşedi mi insan hazımsızlığa uğramış.

D. MARZIO. — Evet evet, sıcak su midneyi bozar. Sistol ve diastol gıda maddelerini eritemezler.

RIDOLFO. — Sistol'ün, diastol'ün bu işle ne alâkası var?

D. MARZIO. — Sen zaten sersemin birisin, ne anlarsın bu işlerden! Sistol ve diastol, gıdayı eriten elyafın isimleridir.

RIDOLFO, kendi kendine. — Birbirini tutmayan sözler. Bu herif bizim Trappola'dan beter.

SAHNE

IX

LISAURA (pencereden) ve evvelkiler

D. MARZIO, Ridolfo'ya. — Hey şuraya bak. Arkadaki kapı sevgilisi.

RIDOLFO. — Müsaadenizle ben dükkâna giriyorum. (*Kahveye girer.*)

D. MARZIO. — Bu herif de eşeğin biri. Sanki dükkânı çalacaklar. (*Tek gözlüğü ile Lisaura'ya bakarak.*) Hürmetler ederim, sevgili bayan.

LISAURA. — Hürmetler efendim.

D. MARZIO. — Nasılsınız?

LISAURA. — İyiyim, teşekkür ederim.

D. MARZIO. — Kont Leandro'yu görmiyeli çok oldu mu?

LISAURA. — Takriben bir saat kadar.

D. MARZIO. — Kont benim dostumdur.

LISAURA. — Memnun oldum.

D. MARZIO. — Çok liyakatli bir zattır.

LISAURA. — Çok iyidir de.

D. MARZIO. — Kocanız mıdır?

LISAURA. — Bana ait olan şeyleri böyle pencereden söyleyemem.

D. MARZIO. — Açınız, içeri geleyim de konuşalım.

LISAURA. — Affedersiniz, ziyaret kabul etmiyorum.

D. MARZIO. — Haydi canım!

LISAURA. — Ciddi söylüyorum.

D. MARZIO. — Öyle ise arka kapıdan gelirim.

LISAURA. — Siz de mi arka kapı rüyasını görüyorsunuz? Ben kimseye kapı açmam.

D. MARZIO. — Bunu bana yutturamazsınız. Çok iyi biliyorum ki herkesi o kapıdan alıyorsunuz.

LISAURA. — Ben namuslu bir kadınıam.

D. MARZIO. — Kuru keşane ister misiniz? (*cebinden keşaneleri çıkarır.*)

LISAURA. — Çok teşekkür ederim.

D. MARZIO. — Ama çok nefis keşanedir. Onları ben bahçemde kuruttum.

LISAURA. — Görüyorum ki kurutmakta çok mahirsiniz.

D. MARZIO. — Nerden anladınız?

LISAURA. — Çünkü benim de iliğimi kurutuyorsunuz.

D. MARZIO. — Bravo! Çok şakacısınız! Eğer sıçramalarda da böyle maharetli iseniz çok iyi bir dansöz olacaksınız.

LISAURA. — İyi olmuşum veya olmamışım, sizê alâkadar etmez.

D. MARZIO. — Doğrusu benim de pek umurumda değil.

SAHNE

X

PLACIDA (yolcu kıyafetinde misafirhanenin penceresinden) ve evvelkiler

PLACIDA, kendi kendine. — Sinyor Eugenio'yu göremiyorum.

D. MARZIO. *Placida'yı tek gözlüğü ile tetkik ettikten sonra Lisaura'ya.* — Hey, yolcu kadını gördünüz mü?

LISAURA. — Kim olduğunu biliyor musunuz?

D. MARZIO. — Devlet düşkününün biri.

LISAURA. — Misafirhane sahibi bu çeşit insanları nasıl kabul ediyor anlamıyorum.

D. MARZIO. — Birinin metresidir.

LISAURA. — Kimin metresi.

D. MARZIO. — Sinyor Eugenio'nun.

LISAURA. — Evli bir adamın ha? Doğrusu şaştıım.

D. MARZIO. — Geçen sene de olmadık şeyler yaptı.

LISAURA, içeri çekilirken. — Müsaadenizle.

D. MARZIO. — Ne o, gidiyor musunuz?

LISAURA. — Karşımda böyle bir kadın varken pencerede daha fazla kalamam. (*içeri çekilir.*)

SAHNE

XI

PLACIDA (*pencerede*) ve **DON MARZIO** (*sokakta*)

D. MARZIO. — İşte bu güzel? Dansöz şerefine leke sürdürmek korkusuyla içeri kaçıyor. (*Tek gözlüğü ile bakarak*) Yolcu bayan, arzı hürmet ederim.

PLACIDA. — Estafurullah efendim.

D. MARZIO. — Sinyor Eugenio neredeler?

PLACIDA. — Siz sinyor Eugenio'yu tanıyor musunuz?

D. MARZIO. — Çok sıkı dostluğumuz vardır. Biraz evvel karısını ziyarete gitmiştim.

PLACIDA. — Demek sinyor Eugenio evli?

D. MARZIO. — Tabii evli; fakat buna rağmen güzel kadınlarla gönül eğlendirmesini sever; demin pencerede olan o sinyorayı gördünüz mü?

PLACIDA. — Evet gördüm; beni tepeden tırnağa kadar dikkatle süzdükten sonra hiçbir kelime söylemeden pencereyi yüzüme kapadı. Doğrusu çok nazik imiş.

D. MARZIO. — O bir dansözdür; fakat anlaşırsınız ya?

PLACIDA. — Pek sağlam ayakkabı değil desenize?

D. MARZIO. — Evet öyle; sinyor Eugenio da onu himaye ediyor.

PLACIDA. — Evli olduğu halde?

D. MARZIO. — Daha iyi ya.

PLACIDA. — Her tarafta böyle sefahate düşkün gençler var.

D. MARZIO. — Yoksa size evli olmadığını mı söyledi.

PLACIDA. — Evli olması veya olmaması beni alâkadar etmez.

D. MARZIO. — Sizin buna aldırıldığınız yok. Onu olduğu gibi kabul ediyorsunuz.

PLACIDA. — Bana göre hepsi bir.

D. MARZIO. — Evet, orası malûm. Bugün biri, yarın başkası.

PLACIDA. — Ne demek istiyorsunuz? İzah edermisiniz?

D. MARZIO. — Kuru kestane ister misiniz? (*Cebinden kestaneleri çıkarır.*)

PLACIDA. — Teşekkür ederim.

D. MARZIO. — Sahi, eğer istiyorsanız vereyim.

PLACIDA. — Çok cömertsiniz sinyor.

D. MARZIO. — Meziyetlerinize göre kuru kestane doğrusu azdır. İsterseniz kestanelere bir çift lira ekliyeyim.

PLACIDA. — Utanmaz! Terbiyesiz!

D. MARZIO. — İki lirayı kabul etmiyor. Halbuki geçen sene daha azına fit idi. (*Bağırır.*) Ridolfo.

SAHNE

XII

RIDOLFO ve evvelkiler

RIDOLFO. — Buyurun efendim.

D. MARZIO. — Kadın kıtlığı. İki liraya tenez-zül etmiyorlar.

RIDOLFO. — O kadın paraları hep biriktiriyor.

D. MARZIO. — Sonra da dünyayı mı dolaşıyor? Gülerim bu işe.

RIDOLFO. — Namuslu insanlar da dünyayı dolaşırlar.

D. MARZIO. — Yolcu imiş. Soyтары karı.

RIDOLFO. — O kadının kim olduğu anlaşıldı mı?

D. MARZIO. — Ben biliyorum. Geçen seneki kadın.

RIDOLFO. — Onu hiç görmemişim.

D. MARZIO. — Çünkü sen budalasın da ondan.

RIDOLFO. — Nezaketinize teşekkür ederim. *(Kendi kendine)* Şu herifin başındaki perukayı yere atıp çiğneyesim geliyor.

SAHNE

XIII

EUGENIO *(oyun salonundan) ve evvelkiler*

EUGENIO, *memnun ve gülümser.* — Saygı değer sınıyorları selâmlarım.

RIDOLFO. — Nasıl? Siz burada mısınız?

EUGENIO, *gülerek.* — Tabii buradayım.

D. MARZIO. — Kazandınız mı yoksa?

EUGENIO. — Kazandım tabii.

D. MARZIO. — Aman ne mucize.

EUGENIO. — Büyük bir şey mi yani? Kazana-

maz mıyım ben sanki? Ben kimim? Budala mıyım ben?

RİDOLFO. — Sinyor Eugenio, oynamamak için verdiğiniz söz nerede kaldı?

EUGENIO. — Sus artık, kazandım ya!

RİDOLFO. — Ya kaybetseydiniz?

EUGENIO. — Bugün kaybetmezdim.

RİDOLFO. — Kaybetmez miydiniz? Neden?

EUGENIO. — Kaybedeceğim zaman bunu evvel-den hissederim.

RİDOLFO. — Hissettiğiniz zaman da niçin oynarsınız?

EUGENIO. — Çünkü kaybetmem lâzım.

RİDOLFO. — Eve ne zaman gidiyorsunuz?

EUGENIO. — Yine canımı sıkmaya başlayacaktır.

RİDOLFO. — Peki peki, artık ağzımı açmıyacağım.

SAHNE

XIV

LEANDRO (oyun salonundan) ve evvelkiler

LEANDRO. — Bravo, bravo; paraları kazandı; eğer oyunu bırakmamış olsaydım, ortalığı silip süpürecekti.

EUGENIO. — Sahi mi? Ben de ne adammışım. Üç elde meseleyi hallettim.

LEANDRO. — Çok cesur oynuyorsunuz.

EUGENIO. — Oyuncu gibi oynuyorum.

D. MARZIO, Leandro'ya. — Kaç para kazandı?

LEANDRO. — Haylice.

D. MARZIO, Eugenio'ya. — Söylesenize, kaç para kazandınız?

EUGENIO, sevinçle. — Eh, altı zekkino kadar.

RIDOLFO, kendi kendine. — Vah zavallı, dün-den beri tam yüz otuz zekkino kaybetti; şimdi altı zekkino alınca dünyayı kazandım zannediyor.

LEANDRO, kendi kendine. — Bazen mahsus-tan yenilmek lâzım ki tekrar oynasın.

D. MARZIO, Eugenio'ya. — Bu altı zekkino ile ne yapmak fikrindesiniz?

EUGENIO. — Eğer onu ezmemizi isterseniz, ben hazırım.

D. MARZIO. — Hay hay, ezelim.

RIDOLFO, kendi kendine. — Bütün uğraşmalarım boşa gitti.

EUGENIO. — Meyhaneye gidelim mi? Herkes kendi parasını versin.

RIDOLFO, yavaşça Eugenio'ya. — Gitmeyiniz, -sizi oyuna kandıracaklar.

EUGENIO, yavaşça Ridolfo'ya. — Merak etme, bugün şansım yerinde.

RIDOLFO, kendi kendine. — Akacak kan da-marda durmaz.

LEANDRO. — Meyhaneye gidecek yerde usta Pandolfo'nun üst kattaki odalarında bir masa hazır-atabiliriz.

EUGENIO. — Olur, nerede isterseniz; yemekle-rimizi dışarıya ısmarlarız ve yukarı getirtiriz.

D. MARZIO. — Sizin gibi kibar insanlarla her yere gidebilirim.

RIDOLFO, kendi kendine. — Zavallı budala! Bir şeyden haberi yok.

LEANDRO. — Hey, Pandolfo usta!

SAHNE

XV

PANDOLFO (*oyun salonundan*) *ve evvelkiler*

PANDOLFO. — Buyurun efendim.

LEANDRO. — Yukarki odaları öğle yemeği için bize tahsis etmek lütfunda bulunur musunuz?

PANDOLFO. — Emredersiniz; fakat biliyorsunuz, ben de orasını kira ile tutuyorum.

LEANDRO. — Evet biliyoruz, ücretini veririz.

EUGENIO. — Kiminle konuştuğunuzu sanıyorsunuz? Her şeyi öderiz.

PANDOLFO. — Pekâlâ; o halde gelebilirsiniz. Gidip temizleteyim. (*Oyun salonuna girer.*)

EUGENIO. — Haydi bakalım, kim ısmarlayacak?

LEANDRO, Eugenio'ya. — Memleketi en iyi tanıyan siz olmanız itibariyle bu size düşer.

D. MARZIO, Eugenio'ya. — Evet, siz ısmarlayınız.

EUGENIO. — Ne arzu ediyorsunuz?

LEANDRO. — Siz bilirsiniz.

EUGENIO. — Hani bir şarkı vardır: "Kadın olmayınca eğlence tam değildir." der.

RIDOLFO, kendi kendine. — Fazla olarak kadın da istiyor.

D. MARZIO. — Sinyor Kont, dansözü pekâlâ davet edebilirler.

LEANDRO. — Niçin olmasın? Dostlarımın bulunduğu bir meclise gelmesinde hiçbir mahzur görmem.

D. MARZIO, Leandro'ya. — Onunla evlenmek istediğiniz doğru mu?

LEANDRO. — Şimdi bunu konuşmanın sırası değil.

EUGENIO. — Ben de yolcu kadını getirmeye çalışacağım.

LEANDRO. — Kim bu yolcu kadın?

EUGENIO. — Namuslu ve terbiyeli bir kimse.

D. MARZIO, kendi kendine. — Evet evet, ben size bu hususta bilgi verebilirim.

LEANDRO. — Haydi bakalım, yemeği ısmarlıyor musunuz?

EUGENIO. — Kaç kişiyiz? Bız üç, iki de kadın etti beş; sinyor Don Marzio, sizin de bir damınız var mı?

D. MARZIO. — Hayır yok. Ben sizinle beraberim.

EUGENIO. — Ridolfo, siz de bizimle birlikte yemeğe gelin.

RIDOLFO. — Çok teşekkür ederim; fakat dükânı yalnız bırakamam.

EUGENIO. — Haydi canım, gel, yalvartma.

RIDOLFO, yavaşça Eugenio'ya. — Bu kadar cömert olmanıza şaşıyorum doğrusu.

EUGENIO. — Ne yapalım, mademki kazandım, eğlenmeliyim.

RIDOLFO. — Sonra?

EUGENIO. — Sonrası hiç; istikbalî falcılar bilir. (*Misafirhaneye girer.*)

RIDOLFO. — Hayırlısı olsun, boşuna gayret göstermişim.

SAHNE

XVI

DON MARZIO ve Kont LEANDRO

D. MARZIO. — Haydi, dansözü getirmeye gidi-
din.

LEANDRO. — Sofra hazırlanınca giderim.

D. MARZIO. — Oturalım. Yeni haberler var mı?

LEANDRO. — Yeniliklerden pek hoşlanmam. (*Otururlar.*)

D. MARZIO. — Haberiniz var mı? Rus kıtaları kışlık karargâhlarına çekilmişler.

LEANDRO. — İyi yapmışlar. Mevsimi geldi çünkü.

D. MARZIO. — Hayır sinyor, fena yaptılar; bulundukları yeri bırakmamalı idiler.

LEANDRO. — Doğru; kazandıkları yerleri muhafaza etmek için soğuğa göğüs germeliydiler.

D. MARZIO. — Hayır sinyor, orada kalarak kendilerini donmak tehlikesine maruz bırakmamalı idiler.

LEANDRO. — Şu halde ilerlemeleri lâzım gelirdi.

D. MARZIO. — Hayır sinyor; harb meselelerinden hiç anlamıyorsunuz; kara kışta ilerlemek olur mu?

LEANDRO. — Peki ne yapmaları lâzımdı öyleyse?

D. MARZIO. — Müsaade ederseniz haritaya bir göz atayım; ondan sonra ne yapmaları lâzım geldiğini söylerim.

LEANDRO, kendi kendine. — Ne serseri herif!

D. MARZIO. — Operaya gittiniz mi?

LEANDRO. — Evet gittim.

D. MARZIO. — Beğendiniz mi?

LEANDRO. — Fena değil.

D. MARZIO. — Pek zevksizmişsiniz.

LEANDRO. — Olabilir, ne yapalım.

D. MARZIO. — Nerelisiniz?

LEANDRO. — Torinolu.

D. MARZIO. — Berbat bir şehir.

LEANDRO. — Bilâkis İtalyanın en güzel şehirlerinden biri sayılır.

D. MARZIO. — Ben Napoliliyim. “Napoliyâ gör, sonra öl.”

LEANDRO. — Size Venediklilerin cevabını vereceğim. “Venediği gör, sonra konuş.”

D. MARZIO. — Tütününüz var mı?

LEANDRO, tabakasını açar. — Buyurun.

D. MARZIO. — Aman ne kötü tütün.

LEANDRO. — Böylesi hoşuma gidiyor.

D. MARZIO. — Tütünden anlamıyorsunuz. En iyi tütün “Rapé” dir.

LEANDRO. — İspanya tütününü benim hoşuma gidiyor.

D. MARZIO. — İspanya tütününü berbat bir şeydir.

LEANDRO. — Ben de size diyorum ki en iyi tütün budur.

D. MARZIO. — Nasıl? Tütünün ne olduğunu bana mı öğreteceksiniz? Ben tütün alır satarım. Tütünden gayet iyi anlarım. O tütünü de bilirim, bu tütünü de. (*Bağırır*) Rapé, rapé; en iyisi rapé'dir.

LEANDRO, o da bağırır. — Evet sinyor, rapé, rapé; haklısınız; en iyisi rapé'dir.

D. MARZIO. — Hayır sinyor; en iyisi daima rapé değildir, yerine göre değişir. Siz hiçbir şeyden anlamıyorsunuz.

SAHNE

XVII

Misafirhaneden dönen EUGENIO ve evvelkiler

EUGENIO. — Nedir bu gürültü?

D. MARZIO. — Tütün bahsinde kimseye lâf söyletmem.

LEANDRO, Eugenio'ya. — Yemekten ne haber?

EUGENIO. — Hazırlanıyor.

D. MARZIO. — Yolcu kadın geliyor mu?

EUGENIO. — Gelmek istemiyor.

D. MARZIO. — Haydi, tütün meraklısı sinyor; gidin de sizin sinyorayı alıp getirin bari.

LEANDRO. — Gidiyorum. (*Kendi kendine*) Eğer sofrada da böyle yaparsa tabağı suratına atarım. (*Dansözün kapağına vurur.*)

D. MARZIO. — Anahtarınız yok mu?

LEANDRO. — Hayır. (*Kapı açılır, o da içeri girer.*)

D. MARZIO, Eugenio'ya. — Herhalde arka kapının anahtarı kendisinde.

EUGENIO. — Yolcu kadının gelmemesi canımı sıktı.

D. MARZIO. — Kendisine yalvaralım diye yapmıştır.

EUGENIO. — Bundan evvel Venediğe hiç gelmemiş olduğunu söylüyor.

D. MARZIO. — Bunu bana yutturamaz.

EUGENIO. — Onun olduğuna emin misiniz?

D. MARZIO. — Çok eminim; biraz evvel onunla konuştum; bana kapıyı açacaktı; fakat bir dostuma ihanet etmemek için gitmedim.

EUGENIO. — Onunla konuştunuz mu?

D. MARZIO. — Tabii konuştum.

EUGENIO. — Sizi tanıdı mı?

D. MARZIO. — Beni kim tanımaz ki? Beni kit-re otundan daha fazla tanırlar.

EUGENIO. — Şu halde siz gidin de getirin.

D. MARZIO. — Ben gidersem, tabii gelir. Ama daha iyisi, sofra hazır olunca onu almaya gidin ve hiçbir şey söylemeden yukarı çıkarın.

EUGENIO. — Elimden geleni yaparım; fakat gelmek istemediğini açıkça söyledi.

SAHNE

XVIII

Misafirhane hizmetçileri birçok defa gidip gelerek Pandolfo'nun dükkânına masa örtüsü, peçete, tabak, çatal, bıçak, şarap, ekmek, bardak, sahan taşır; sonra LEANDRO, LISAURA ve evvelkiler

BİR HİZMETÇİ. — Sinyorlar, çorba sofraya geldi. (Diğer hizmetçilerle birlikte oyun salonuna gider.)

D. MARZIO, *Lisaura'nın kapısına kuvvetle vurur.* — Haydi bakalım, çabuk olun, çorba soğuyor.

LEANDRO, *elini Lisaura'ya vererek.* — İşte geldik.

EUGENIO, *Lisaura'ya.* — Arzı hürmet ederim sinyora.

D. MARZIO, *tek gözlüğü ile tetkik ederek. Lisaura'ya.* — Hürmetler ederim.

LISAURA. — Sinyorları selâmlarım.

EUGENIO, *Lisaura'ya.* — Refakatinize lâayık olduğumdan dolayı sevinç duymaktayım.

LISAURA. — Sinyor kontu memnun etmek için geldim.

D. MARZIO. — Benim için bir şey yok mu?

LISAURA. — Bilhassa sizin için bir şey yok.

D. MARZIO. — Pekâlâ öyleyse. (*Eugenio'ya ya-vaşça*) Bu çeşit insanlara ben zaten tenezzül etmem.

EUGENIO, *Lisaura'ya.* — Haydi gidelim, çorba soğursa bir işe yaramaz.

LISAURA. — Müsaadenizle. (*Leandro ile birlikte oyun salonuna girer.*)

D. MARZIO, *Eugenio'ya*. — Amma da mal ha! Bundan kötüsünü görmedim. (*Tek gözlüğü elinde oyun salonuna girer.*)

EUGENIO. — Kedi yetişemediği şeye murdar dermiş. Bana kalırsa ben tenezzül ederim. (*O da girer.*)

SAHNE

XIX

RIDOLFO (dükkândan)

RIDOLFO. — İşte orada; her zamankinden deli; kadınlarla gönül eğlendiriyor. Karısı evde ıstırap çeksin ah, vah etsin. Zavallı kadın! Ona da ne kadar acıyorum.

SAHNE

XX

EUGENIO, **DON MARZIO**, **LEANDRO** ve **LISAURA** *oyun salonuna ait odalarda; her üç dükkânın üzerine isabet eden üç pencereyi açmışlar. Ortada bir masa hazırlanmıştır. Dışardan görünüyorlar. RIDOLFO sokakta, sonra TRAPPO-*

LA

EUGENIO, *pencerenin önünde*. — Oh, ne güzel hava! Oh, ne güzel güneş! Bugün hava hiç de soğuk değil.

D. MARZIO, *diğer pencerenin önünde*. — İlk bahar gibi.

LEANDRO, *diğer pencerenin önünde*. — Buradan hiç olmazsa sokaktan gelen geçeni görüyorum.

LISAURA, *Leandro'nun yanında.* — Yemekten sonra maskaraları göreceğiz.

EUGENIO. — Masa başına, masa başına. (*oturlar, Engenio ve Leandro pencereye yakın bulunurlar.*)

TRAPPOLA, *Ridolfo'ya.* — Patron, bu gürültü nedir?

RIDOLFO. — Sinyor Eugenio olacak o deli ile sinyor Don Marzio ve kont ile dansöz, Pandolfo'nun yukarki odalarında yemek yiyorlar.

TRAPPOLA, *dışarı çıkar ve yukarıya doğru bakar.* — Oh, mükemmel! (*pencereye doğru*) Afiyet olsun sinyorlar!

EUGENIO, *pencereden.* — Eyvallah Trappola.

TRAPPOLA. — Yardıma ihtiyacınız var mı?

EUGENIO. — Bize içki vermeye gelir misin?

TRAPPOLA. — Bana yiyecek bir şey verirsiniz, ben de size hizmet ederim.

EUGENIO. — Gel, gel, yersin.

TRAPPOLA, *Ridolfo'ya.* — Müsadenizle patron. (*oyun salonuna gider, bir hizmetçi yolunu keser.*)

HİZMETÇİ, *Trappola'ya.* — Nereye gidiyorsun?

TRAPPOLA. — Sinyorlara hizmet etmeye.

HİZMETÇİ. — Sana ihtiyaçları yok; biz varız.

TRAPPOLA. — Bana demişlerdi ki, meyhaneci kelimesi lâtincede düşman mânasına gelir. Meyhane-ciler biz zavallıların hakikaten düşmaniymişler.

EUGENIO. — Trappola yukarı gel.

TRAPPOLA. — Geliyorum. (*bizmetçiye*) Müsadenizle. (*girer*)

HİZMETÇİ. — Tabaklara dikkat etmeli; bize kalan artıkları yemesin. (*misafirhaneye girer*)

RIDOLFO. — Dünyada bu kadar düşüncesiz insanların bulunabileceğini bir türlü aklım almıyor. Sinyor Eugenio felâkete doğru gidiyor, zorla kendisini mahvetmek istiyor. Ona o kadar iyilik yapan, ona o kadar şefkatle muamele eden bana bile bu şekilde mukabele etsin? Benimle eğleniyor, alay ediyor. Ama artık yeter. Şimdiye kadar ne yaptıysa iyilik olsun diye yaptım ve bundan da nadim olmayacağım.

EUGENIO, yüksek sesle. — Sinyor Don Marzio, sinyoranın sıhhatine. (*İçer.*)

HEPSİ BİRDEN. — Sinyoranın sıhhatine!

SAHNE

XXI

VITTORIA, yüzü maskeli ve evvelkiler kocasının orada olup olmadığını anlamak için kahvenin önünde gezinir.

RIDOLFO. — Buyurun maskeli sinyora. Bir şey mi istiyorsunuz?

EUGENIO, içerek. — Yaşasın dostlarımız.

Vittoria kocasının sesini işitir, ilerler, yukarıya bakar, onu görür ve heyecana kapılır

EUGENIO, elinde şarap bardağını pencereden dışarı çıkarıp tanıyamadığı Vittoria'ya doğru havaya kaldırarak. — Maskeli sinyora, sıhhatinize içiyorum.

(Vittoria titrer ve başını sallar)

EUGENIO, Vittoria'ya yukarki gibi. — Birlik-

te içmek ister misiniz? Buyurun, burada hepimiz ki-
bar insanlarız.

*LISAURA, pencereden. — Davet ettiğiniz bu
maskeli kadın kim? (Vittoria beyecanlanır.)*

SAHNE

XXII

*Hizmetçiler misafirhaneden yeniden öteberi geti-
rirler, dükkâna girerler ve evvelkiler.*

*RIDOLFO. — Bütün bunların parasını kim ve-
riyor? Bizim budala tabii*

*EUGENIO, — Vittoria'ya. — Maskeli sinyora,
gelmek istemiyorsanız zararı yok. Burada sizden daha
güzelleri var.*

*VITTORIA. — Allahım. Fenalık hissediyorum.
Fazla duramıyacağım.*

*RIDOLFO, Vittoria'ya. — Maskeli sinyora, fe-
nalık mı geçiriyorsunuz?*

*VITTORIA, maskesini çıkarır. — Ah, Ridolfo,
Allah aşkına bana yardım edin.*

RIDOLFO. — Siz burada ha?

VITTORIA. — Evet, maalesef benim.

RIDOLFO. — Bir likör içiniz

VITTORIA. — Hayır, biraz su verin.

*RIDOLFO. — Su değil, likör içmelisiniz. İn-
sanın akli durunca onu harekete geçirecek bir şey al-
ması lâzım. Buyurun içeri gelin.*

*VITTORIA. — Yukarıya, o köpeğin yanına git-
mek istiyorum. Kendimi gözlerinin önünde öldürece-
ğim.*

RIDOLFO. — Çok rica ederim, buraya gelin, biraz sakin olun.

EUGENIO, içerek. — Şu genç ve güzel kadın şerefine. Ah, ne gözler!

VITTORIA. — Çapkın herifi işitiyor musunuz? Bırakın gideyim.

RIDOLFO, mâni olur. — Hayır, katiyen bırakmam.

VITTORIA. — Artık tahammül edemiyeceğim. İmdat, ölüyorum. (*baygın bir halde düşer.*)

RIDOLFO. — İşte şimdi tamam! (*Yardıma koşar.*)

SAHNE

XXIII

PLACIDA (*misafirhanenin kapısında*) *ve evvelkiler*

PLACIDA. — Oh, Allahım! Pencereden gelen galiba kocamın sesi; eğer burada ise onu rezil etmek için tam zamanında gelmişim. (*oyun salonundan çıkan bir hizmetçiye*) Lütfen söyler misiniz, yukarıda kimler var?

HİZMETÇİ. — Üç kibar zat. Biri sinyor Eugenio, öteki Napolili sinyor Don Marzio, üçüncüsü de Kont Leandro Ardenti.

PLACIDA, kendi kendine. — Bunların içinde Flaminio yok. Sakın ismini değiştirmiş olmasın?

LEANDRO. — Sinyor Eugenio'nun iyi şansı şerefine.

HEPSİ BİRDEN, içerek, — Şerefine.

PLACIDA. — Bu muhakkak kocamdır. (*bizmetçiye*) Çok rica ederim, lütfen beni yukardaki sinyorların yanına götürün; onlara bir sürpriz yapmak istiyorum.

HİZMETÇİ. — Başüstüne. (*kendi kendine*) Hizmetçilerin her zamanki vazifeleri. (*oyun salonuna alır.*)

RIDOLFO, Vittoria'ya. — Gayret, cesaretinizi toplayınız, korkmayınız bir şey olmaz.

VITTORIA, kendini toplıyarak. — Öleceğimi hissediyorum.

(*odanın pencerelerinden, içerde oturanların, Leandro'nun Placida'yı birden karşısında görünce onu öldürmeye kalkması üzerine, hepsinin birden telâş içinde yerlerinden fırladıkları görülür.*)

EUGENIO. — Hey, durun bakalım!

D. MARZIO. — Yapmayın yahu!

PLACIDA. — İmdat, imdat. (*kaçmak için merdivene atılır, Leandro elinde kılıç peşinden gitmek ister, Eugenio mâni olur. Trappola elinde bir örtüye sarılmış bir tabak yemek ile pencerelerin birinden atlar ve kahvehaneye kaçır. Placida oyun salonundan çıkar ve misafirhaneye sığmır. Eugenio Placida'yı savunmak için elinde kılıç hâlâ kadını izlemekte olan Leandro'nun önüne geçer. Don Marzio oyun salonundan yavaşça çıkar ve " nereden gürültü var, oradan kaçmalı" diyerek gözden kaybolur. Hizmetçiler oyun salonundan misafirhaneye geçerler ve kapıyı kilitlerler. Vittoria Ridolfo'nun yanında dükkânda kalır.*)

LEANDRO, *elinde kılıç Eugenio'ya karşı.* — Yol verin. Misafirhaneye gireceğim.

EUGENIO. — Hayır, buna müsaade etmiyeceğim. Kanınıza karşı canavarca hareket ediyorsunuz; onu kanımın son damlasına kadar savunacağım.

LEANDRO. — Yemin ederim ki, pişman olacaksınız. (*kılıcı ile Eugenio'nun üzerine yürür.*)

EUGENIO. — Sizden korkmuyorum. (*Leandro'nun üzerine yürüyerek onu gerilemeye mecbur eder, bu gerileme dansözün kapısına kadar devam eder ve kapıyı açık bulması üzerine Leandro içeri girerek kendini kurtarır.*)

SAHNE

XXIV

EUGENIO, VITTORIA ve RIDOLFO

EUGENIO, *dansözün evine doğru meydan okuyarak.* — Alçak, korkak, kaçıyorsun, saklanıyorsun ha? Haydi cesaretin varsa çık dışarı.

VITTORIA, *kendini Eugenio'ya tanıtır.* — Eğer kana susadıyorsanız benimkini akıtın.

EUGENIO. — Çekilin gidin buradan, akılsızlık etmeyin.

VITTORIA. — Öldürün beni daha iyi.

EUGENIO, *kılıcı ile tehdit ederek.* — Allah kahretsin, çekilin diyorum, yoksa elimden bir kaza çıkacak.

RIDOLFO, *elinde kılıç Vittoria'ya yardıma koşar ve Eugenio'nun karşısına geçer.* — Ne yapmak istiyor-

sunuz? Niyetiniz nedir? Yoksa elinizdeki kılıçla dünyayı yere sereceğinizi mi sanıyorsunuz? Bu zavallı kadını koruyacak kimse yok; fakat kılıcımın hakkı için onu ben savunacağım. Onu tehdit ediyorsunuz ha? Ona bu kadar fena muamele ettikten sonra şimdi de tehdit öyle mi? (*Vittoria'ya*) Sinyora, benimle birlikte gelin ve hiçbir şeyden korkmayın.

VITTORIA. — Hayır, aziz Ridolfo; eğer kocamı ölmemi istiyorsa bırak ta emelini yerine getirsin. Haydi, öldür beni, ne duruyorsun, alçak, hain, nankör; öldür beni bedbaht, şerefsiz adam, kalbsiz vicdansız adam.

(*Eugenio bir kelime söylemeksizin, mahcup bir tavır takınarak kılıcını kınına sokar.*)

RIDOLFO, Eugenio'ya. — Ah, sinyor Eugenio, görüyorum ki pişman oldunuz; size karşı gösterdiğim cüretkârlıktan dolayı beni affedin. Sizi ne kadar sevdiğimi ve sizin için neler yaptığımı bilirsiniz. Onun için bu hareketimi de size olan sevgime bağışlayınız. Zavallı sinyoraya acıyorum. Mümkün müdür ki onun göz yaşları kalbinizi yumuşatmasın?

(*Eugenio gözlerini siler, konuşmaz.*)

RIDOLFO, Vittoria'ya yavaşça. — Bakın sinyora Vittoria, Sinyor Eugenio'ya bakın; ağlıyor, çok üzüldü, pişman oldu; artık hayatını tanzim edecek ve sizi sevecektir. Bundan emin olun.

VITTORIA. — Timsahın göz yaşları¹. Kaç kere bana söz verdi; kaç kere gözleri yaşlı olarak beni bü-

¹ Rivayet edildiğine göre timsah kurbanlarına yedikten sonra bol miktarda göz yaşı dökmüş.

yüledi. Ona inanmıyorum; o yalancının biridir, artık inanmıyorum.

(Eugenio yüz kızarması ile hiddet arasında bir rubi halet içinde, ümitsizlikle şapkasını başından alıp yere atar ve konuşmaksızın kahveye girer.)

SAHNE

XXV

VITTORIA ve RIDOLFO

VITTORIA, Ridolfo'ya. — Konuşmamasını neye hamlediyorsunuz?

RIDOLFO. — Mahcup oldu da ondan.

VITTORIA. — Acaba bir anda değişmesi mümkün mü?

RIDOLFO. — Zannedersen evet. Bakınız söyleyeyim; eğer siz de ben de ağlamaktan ve yalvarmaktan başka bir şey yapmamış olsaydık, daha fazla kabarcaktı; ama ona sertçe muamele etmemiz, tehditkâr bir şekilde konuşmamız, onu ürküttü ve yola getirdi. Yapmış hatayı anlıyor, kendisini affettirmek istiyor; fakat bunu nasıl yapacağını da bilemiyor.

VITTORIA. — Sevgili Ridolfo, haydi onu teselli etmeye gidelim.

RIDOLFO. — Bunu bensiz de yapabilirsiniz.

VITTORIA. — Evvelâ siz gidin ve ne suretle hareket etmem lâzım geldiğini bana söyleyin.

RIDOLFO. — Pekâlâ, onu görmeye gidiyorum; ümit ederim ki pişman olmuştur.

SAHNE

XXVI

VITTORIA, sonra RIDOLFO

VITTORIA. — Bu artık son ağlayışımdır. Ya pişman olur ve bana döner, ya da hareketlerinde ısrar eder ve artık aramızda hiçbir münasebet kalmaz.

RIDOLFO. — Sinyora Vittoria, fena haber; içe-ride yok. Arka kapıdan çıkıp gitmiş.

VITTORIA. — Size söylemedim mi, o inatçı ve vefasızdır.

RIDOLFO. — Bana öyle geliyor ki utancından ve sizden af istemeye cesaret edemediğinden gitmiştir.

VITTORIA. — Sanmam. Benim gibi müşfik bir kadının affına ne kadar çabuk mazhar olacağını bilir.

RIDOLFO. — Ama bakın, şapkasız gitti. (*Yerden şapkeyi alır.*)

VITTORIA. — Delinin biri de ondan.

RIDOLFO. — Şaşırp kalmıştır; ne yaptığını bilmiyor.

VITTORIA. — Fakat nadim olduysa neden bunu bana söylemiyor?

RIDOLFO. — Cesareti yok ta ondan.

VITTORIA. — Ridolfo, beni avutmaya çalışıyorsunuz.

RIDOLFO. — Şöyle yapalım; siz benim odama girin; onu arayıp bulacağım ve bir fino köpeği gibi buraya getireceğim.

VITTORIA. — Onu artık hiç düşünmesem ne iyi olurdu?

RIDOLFO. — Bu seferlik te benim dediğimi yapın; ümit ederim ki pişman olmazsınız.

VITTORIA. — Peki, öyle olsun, küçük odada sizi bekliyeceğim. Bir koca için yapılması icabeden her şeyi yapmak isterim. Fakat eğer o bunu kötüye kullanırsa aşkımı aynı derecede kine çevireceğime yemin ederim.

RIDOLFO. — Onun yerinde bir oğlum olsaydı bu kadar üzülmezdim. (*Çıkar.*)

SAHNE

XXVII

LISAURA, yalnız olarak oyun salonundan çıkar; kendisini gören olup olmadığını anlamak için etrafına bakar.

LISAURA. — Aman ne korktum! Vay ahlâksız kont! Hem karısı varmış, hem de benimle evleneceğini söyleyerek beni oyuyor. Onun artık evime gelmesini istemiyorum. Eskisi gibi dansözlüğe devam etseydim ne iyi olacaktı. Zahmetsizce yaşamak kadınların çok hoşuna gidiyor, vesselâm. (*Evine girer ve kapıyı kilitletler.*)

PERDE

III

SAHNE

I

LISAURA *ve evinden koğulan LEANDRO*

LEANDRO. — Bana bu tarzda muamele ha?

LISAURA, *kapının önünde.* — Evet size, hilekâr, yalancı

LEANDRO. — Neyimden şikâyet ediyorsunuz? Sizin yüzünüzden karımı terkettiğimden mi?

LISAURA. — Evli olduğunuzu bilseydim, sizi evime almazdım.

LEANDRO. — Sizin evinize ilk gelen ben olmadım ki?

LISAURA. — Evet ama sonuncu oldunuz.

SAHNE

II

DON MARZIO *(tek gözlüğü ile tetkik eder, kendi kendine güler.) ve evvelkiler*

LEANDRO. — Benimle beraber yaşamakla vaktinizi her halde boşuna geçirmediniz.

LISAURA. — Evet, gayrimeşru menfaatlerinize ben de iştirâk ettim. Bunları düşündükçe yüzüm kıza-

rıyor; defolun buradan, bir daha bu eve yaklaşmayın.

LEANDRO. — Eşyalarımı almak için geleceğim.

(Don Marzio güler ve gizlice Leandro ile alay eder.)

LISAURA. — Eşyalarınızı hizmetçim size teslim edecektir. (İçeri girer ve kapıyı kapar.)

LEANDRO. — Beni böyle tahkir etmek ha? Alacağın olsun.

(Don Marzio güler ve Leandro dönünce ciddi bir tavır alır.)

LEANDRO. — Dostum, gördünüz mü?

D. MARZIO. — Neyi? Ben şimdi geldim.

LEANDRO. — Dansözün kapının önünde görmediniz mi?

D. MARZIO. — Yoo! Görmedim.

LEANDRO, kendi kendine. — Neyse!

D. MARZIO. — Buraya gelin, açık konuşun, bana itimat edin ve emin olun ki kimse olan bitenden haberdar olamayacaktır. Siz de benim gibi yabancısınız, fakat ben memleketi sizden iyi tanırmı. Eğer himayeye, yardıma, nasihate ve bilhassa mahremiyete ihtiyacınız varsa ben buradayım. Bütün kalbinizle, dostça ve samimî olarak, kimse bir şey bilmeksizin bana güvenebilirsiniz.

LEANDRO. — Bana karşı gösterdiğiniz bu teveccüh ve itimada karşılık ben de size kalbimi açıyorum; fakat Allah aşkına, aramızda kalsın.

D. MARZIO. — Merak etmeyin; haydi söyleyin bakalım.

LEANDRO. — Şunu biliniz ki yolcu kadın karmasıdır.

D. MARZIO. — Çok güzel!

LEANDRO. — Kendisini Torinoda terketmiştim.

D. MARZIO, *tek gözlüğü ile muhatabını tetkik ederek kendi kendine.* — Ahlâksız herif.

LEANDRO. — Şunu da biliniz ki ben kont Leandro değilim.

D. MARZIO. — Mükemmel!

LEANDRO. — Ailemin hiçbir asaleti yoktur.

D. MARZIO. — Sakın bir zaptiye çavuşunun oğlu olmayasın?

LEANDRO. — Hayır sinyor, annem ve babam fakir fakat namuslu kimselerdi.

D. MARZIO. — Peki, devam edin.

LEANDRO. — Mesleğim kâtiplikti.

D. MARZIO. — Çok yorucu iş, değil mi?

LEANDRO. — Ve dünyayı gezip görmek hevesine kapılarak...

D. MARZIO. — Budalaların sırtından...

LEANDRO. — Venediğe geldim.

D. MARZIO. — Dolandırıcılık yapmaya.

LEANDRO. — Fakat siz bayağı benimle alay ediyorsunuz. Bu ne biçim muamele...

D. MARZIO. — Dinleyin; sizi himaye edeceğime söz verdim ve yapacağım. Size gizlilik vait erttim, bunu da yerine getireceğim. Fakat siz de bazı şeyleri açıkça söylemekliğime müsaade etmelisiniz.

LEANDRO. — İçinde bulunduğum vaziyeti görüyorsunuz. Eğer karım beni bulursa, bu benim için bir felâket olur.

D. MARZIO. — Ne yapmayı düşünüyorsunuz?

LEANDRO. — Onu Venedikten kaçırmak mümkün değil mi acaba?

D. MARZIO. — Haydi haydi. Görülüyor ki sizde ahlâk namına bir şey yok.

LEANDRO. — Bu ne biçim konuşma sinyor?

D. MARZIO. — Aramızda açıkça konuşabiliriz.

LEANDRO. — Şu halde ben buradan gideyim; ama onun haberi olmasın.

D. MARZIO. — Herhalde bunu benden öğrenmiyecektir.

LEANDRO. — Buradan gitmekliğimi tavsiye eder misiniz?

D. MARZIO. — Evet, bu en iyi çare. Derhal gidin. Bir gondola binin; Fusinaya gidin, oradan bir posta arabasına biner ve Ferraraya gidersiniz.

LEANDRO. — Hemen bu akşam gideceğim. Zaten akşama az kaldı. Evvelâ gidip dansözün evinden eşyalarımı almak isterim.

D. MARZIO. — Çabuk olun, hemen gidin ve kendinizi göstermeyin.

LEANDRO. — Görülmemek için arka kapıdan çıkacağım.

D. MARZIO, kendi kendine. — Ben söylemedim mi? Arka kapıdan işliyor işte.

LEANDRO. — Her şeyden evvel bu işin gizli kalmasını rica ederim.

D. MARZIO. — Bu cihetten emîn olun.

LEANDRO. — Sizden bir ricada bulunacağım. Şu iki zekkinoyu ona verin. (*Don Marzio iki zekkinoyu alır.*) Sonra da buradan gönderin ve bana haber yollayın ki hemen buraya döneyim.

D. MARZIO. — İki zekkinoyu ona vereceğim, siz gidin.

LEANDRO. — Fakat siz de onun buradan gitmesini temin edin.

D. MARZIO. — Haydi çekin arabayı, def olun buradan.

LEANDRO. — Beni kovuyor musunuz?

D. MARZIO. — Açık konuşuyorum, iyiliğiniz için; haydi uğurlar olsun.

LEANDRO, kendi kendine. — Bu ne biçim adam! Dostlarına böyle muamele ederse düşmanlarına kim bilir ne yapar? (*Lisaur'a'nın evine gider.*)

D. MARZIO. — Sinyor Kont! Ahlâksız herif; neyse yine şans varmış. Her şeyi açıkça söylememiş olsaydı kemiklerini kırardım.

SAHNE

III

PLACIDA (*misafirhaneden*) *ve evvelkiler*

PLACIDA. — Evet, ne pahasına olursa olsun, kocam olacak o mel'un herifi bulmak isterim.

D. MARZIO. — Yolcu bayan, nasılsınız?

PLACIDA. — Yanılmıyorsam, siz kocamla birlikte sofra başında olanlardansınız değil mi?

D. MARZIO. — Evet, size kuru kestane takdim etmiştim.

PLACIDA. — Allah aşkına söyleyiniz, o hain kocam nerede?

D. MARZIO. — Bilmiyorum; bilmiş olsaydım da söylemezdim.

PLACIDA. — Neden?

D. MARZIO. — Çünkü onu bulursanız daha fena olacak. Sizi öldürecek.

PLACIDA. — Ne yapalım, hiç olmazsa çektiğim eziyetler sona ermiş olur.

D. MARZIO. — Böyle düşünmek hatadır, budalalıktır. Torino'ya dönün.

PLACIDA. — Kocamı bulmadan mı?

D. MARZIO. — Evet, kocanızı bulmadan. Bundan sonra onu ne yapacaksınız? Ahlâksızın biri.

PLACIDA. — Ne bileyim? Hiç olmazsa bir ke-re görsem.

D. MARZIO. — Hayır, onu göremezsiniz.

PLACIDA. — Yerini biliyorsanız lütfen söyleyiniz; yoksa buradan gitti mi?

D. MARZIO. — Belki gitti, belki gitmedi.

PLACIDA. — Anladığıma göre siz kocam hakkında bir şeyler biliyorsunuz.

D. MARZIO. — Ben mi? Hem biliyorum, hem bilmiyorum; ama söylemem.

PLACIDA. — Acıyınız bana, sinyor.

D. MARZIO. — Torinoya gidin, başka bir şey düşünmeyin. Alın size iki zekkino.

PLACIDA. — Allah sizden razı olsun. Fakat kocam hakkında bir şeyler söylemeyecek misiniz? Ne yapalım, buna da sabır. Bütün ümitlerin kayboldu. (Ağ-lıyarak gitmek ister gibi bir hareket yapar.)

D. MARZIO, *kendi kendine*. — Zavallı kadın! *(Seslenerek)* Hey bana bakın.

PLACIDA. — Buyurun!

D. MARZIO. — Kocanız burada, dansözün evinde, eşyalarını topluyor, sonra arka kapıdan, yallah!

PLACIDA. — Demek o henüz Venedikte? Daha gitmemiş. Dansözün evinde ha? Bana yardım edecek bir kimsem olsaydı kendimi yeniden tehlikeye atmayı göze alırdım. Fakat yalnız olunca her hangi bir tecavüzden korkarım.

SAHNE

IV

RIDOLFO, **EUGENIO** ve evvelkiler

RIDOLFO. — Haydi canım, biraz makûl olun. Hepimiz insanız, yanılabiliriz. İnsan bir kere nadim olursa, nedametın fazileti bütün yolsuz hareketlerin günahını siler.

EUGENIO. — Hepsi iyi ama, karım artık bana inanmıyacak.

RIDOLFO. — Gelin benimle; bırakın da ben kendisiyle konuşayım. Sinyora Vittoria sizi seviyor, her şey düzelecektir.

PLACIDA. — Sinyor Eugenio?

RIDOLFO. — Sinyor Eugenio'yu lütfen rahat bırakın. Çok işi var, sizi dinliyecek vakti yok.

PLACIDA. — Onu yolundan alıkoymak niyetinde değilim. Bulunduğum bu sefil vaziyet içinde himayesini istiyecektim.

EUGENIO. — Bana inan Ridolfo. Şu zavallı kadının yardımı lâyıktır. Çok namusludur, kocası da ah-lâksızın biri.

PLACIDA. — Kocam beni Torinoda terketmişti. Şimdi onu Venedikte buluyorum. Beni görünce öldürmeye kalkıyor, sonra da yine benden kurtulmak çarelerini arıyor.

RIDOLFO. — Şimdi nerede olduğunu biliyor musunuz?

PLACIDA. — Burada, dansözün evinde; eşyalarını toplayıp kaçacak.

RIDOLFO. — Çıkarsa onu görürsünüz.

PLACIDA. — Arka kapıdan kaçacak, ben de onu göremeyeceğim. Beni görürse belki de öldürür.

RIDOLFO. — Arka kapıdan kaçacağını size kim söyledi?

PLACIDA. — Don Marzio isminde biri.

RIDOLFO. — Bedava tellâl. Şöyle yapın; şurada-
daki berber dükkânına saklanın, oradan arka kapı
görünür. Kocanızı çıkarken görürseniz hemen gelip
bana haber verin; ondan sonrasını bana bırakın.

PLACIDA. — Beni berber dükkânına sokarlar mı?

RIDOLFO. — Bir dakika; hey, Agabito usta?

SAHNE

V

Berber çırağı (dükkândan) ve evvelkiler

ÇIRAK. — Buyurunuz Bay Ridolfo.

RIDOLFO. — Patronuna söyle, ben gelinceye kadar bu bayanın dükkânda kalmasına müsaade etsin.

ÇIRAK. — Memnuniyetle; buyurun, buyurun sinyora. Hiç olmazsa tıraş etmesini öğrenirsiniz. Hoş, insan kazımakta siz, biz berberlerden daha mahirsinizdir ya. (*Dükkâna girer.*)

PLACIDA. — Bütün bunlara o mel'un herif yüzünden maruz kalıyorum. Zavallı kadınlar! Böylesine evlenmektense denizde boğulmak daha iyi. (*Berber dükkânına girer.*)

SAHNE

VI

RIDOLFO ve EUGENIO

RIDOLFO. — Şu zavallı kadına elimden gelen yardımı yapmak isterim. Onu kocasiyle birlikte buradan gönderebilirsek sinyora Vittoria'nın da artık onun kıskanmasına mahal kalmaz. Zaten bana onun hakkında bazı şeyler söylemişti.

EUGENIO. — Siz iyi kalpli bir insansınız; ıca-bında sizin tarafınızı tutacak yüzlerce insan bulursunuz.

RIDOLFO. — Allaha şükür kimseye ihtiyacım yok. Kimseden bir şey beklemiyorum. Dünya nankörlerle dolu.

EUGENIO. — Yaşadığım müddetçe bana güvenebilirsin.

RIDOLFO. — Çok teşekkür ederim; fakat şimdi biz kendi işimize bakalım. Ne yapmayı düşünüyor-

sunuz? Karınızın yanına gitmek ister misiniz? Yoksa onu dükkâna çağırayım mı ?Yalnız mı gitmeyi arzuluyorsunuz? Ben de geleyim mi? Ne emredersiniz?

EUGENIO. — Dükkânda iyi olmaz; siz gelerseniz o zaman da o sıkılır; yalnız gitsem bu sefer de gözümü oymaya kalkar; ama zarar yok, biraz içini döksün, belki bu suretle sükûnet bulur.

RIDOLFO. — Nasıl isterseniz. Allah yardımcınız olsun.

EUGENIO. — İhtiyacım olursa, sizi çağırırım.

RIDOLFO. — Şunu unutmayınız ki benim bu işte hiçbir alâkam yoktur.

EUGENIO. — Oh, aziz Ridolfo! Gidiyorum.
(Yürümeye başlar.)

RIDOLFO. — Haydi, cesaret!

EUGENIO. — Acaba neler olacak dersin?

RIDOLFO. — Her şey iyi gidecek; merak etmeyin.

EUGENIO. — Ağlıyacak mı, yoksa üzerime atılıp yüzümü gözümü mü tırmalıyacak?

RIDOLFO. — Hem öyle, hem böyle.

EUGENIO. — Sonra.

RIDOLFO. — Sonrasını siz idare edersiniz.

EUGENIO. — Çağırırmazsam sakın gelmeyin.

RIDOLFO. — Tabîî, anlıyorum.

EUGENIO. — Sonra size her şeyi anlatırım.

RIDOLFO. — Haydi artık gidin.

EUGENIO, kendi kendine. — Bu Ridolfo yaman adam! İyi bir dost! (Dükkânın iç tarafına geçer.)

S a h n e
VII

RIDOLFO, sonra TRAPPOLA ve çıraklar

RIDOLFO. — Karı kocayı istedikleri kadar yalnız bırakmak isterim. Hey, Trappola, çocuklar, neredesiniz?

TRAPPOLA. — Buradayım.

RIDOLFO. — Dükkâna göz kulak ol, ben berber dükkânına gidiyorum. Sinyor Eugenio beni isterse, çağırırsınız, hemen gelirim.

TRAPPOLA. — Sinyor Eugenio'nun yanına girebilir miyim?

RIDOLFO. — Hayır, gitme; hem dikkatli ol, kimse de girmesin.

TRAPPOLA. — Peki ama, ne için?

RIDOLFO. — Öyle işte!

TRAPPOLA. — Gidip bakayım, bir şeye ihtiyacı var mı?

RIDOLFO. — Çağırılmazsa yanına girme. (*kendi kendine*) Şimdi gidip işlerin ne yolda olduğunu yolcu kadından öğreneyim; elimden gelirse bu işi de halletmek isterim. (*berber dükkânına girer*)

SAHNE
VIII

TRAPPOLA, sonra DON MARZIO

TRAPPOLA. — Bana girme dediği için girmek istiyorum.

D. MARZIO. — Trappola, korktun mu?¹

TRAPPOLA. — Biraz.

D. MARZIO. — Sinyor Eugenio'yu gördün mü?

TRAPPOLA. — Evet sinyor, gördüm; kendisi burada, içerde; aman gürültü etmeyiniz.

D. MARZIO. — Neden? Ne oluyor?

TRAPPOLA. — Susun! İçerki odada.

D. MARZIO. — Ne yapıyor? Oyun mu oynuyor yok yoksa?

TRAPPOLA, *gülerek*. — Evet sinyor, oynuyor.

D. MARZIO. — Kiminle?

TRAPPOLA, *alçak sesle*. — Karısıyla.

D. MARZIO. — Karısı içerde mi?

TRAPPOLA. — Evet içerde; ama ses çıkarmayın.

D. MARZIO. — Gidip onu göreceğim.

TRAPPOLA. — Olamaz.

D. MARZIO. — Neden?

TRAPPOLA. — Ustam müsaade etmiyor.

D. MARZIO, *girmek ister*. — Haydi oradan sersem!

TRAPPOLA, *mani olur*. — Size söyledim ya! Oraya girilemez.

D. MARZIO, *yukarki gibi*. — Sana söylüyorum ki gireceğim.

TRAPPOLA, *yukarki gibi*. — Ben de söylüyorum ki giremeyeceksiniz.

D. MARZIO. — Sana bir sopa çekersem anlaşılmaz.

¹ İçeriye, pencereden atlayıp girmiş olmasını ima ediyor.

SAHNE

IX

RIDOLFO (berber dükkânından) ve evvelkiler

RIDOLFO. — Ne oluyor?

TRAPPOLA. — Zorla içeriye, karı kocanın yanına girmek istiyor!

RIDOLFO. — İçeri giremezsiniz sinyor!

D. MARZIO. — Gireceğim işte!

RIDOLFO. — Dükkânımda ben emrederim; içeriye girilemez; size fena muamele etmemi istemezseniz ısrar etmeyin. (*Trappola ve diğer çıraklara*) Siz de ben dönünceye kadar kim olursa olsun içeri bırakmayın anlaşıldı mı? (*dansözün kapısını çalar ve içeri girer*)

SAHNE

X

DON MARZIO, TRAPPOLA. çıraklar, sonra PANDOLFO

TRAPPOLA. — İştittiniz mi? Karı koca beraber oldukları zaman onları yalnız bırakmalı.

D. MARZIO, kendi kendine. — Benim gibi bir adama ha? İçeri girilemez, ısrar etmeyin. Benim gibi bir adama ha? Susacağım, konuşmıyacağım, onu pataklamıyacağım ha? Alçak! Bana? Bana ha? (*gezinerek*) Kahve getirin bana. (*oturur.*)

TRAPPOLA. — Başüstüne (*kahveyi alıp getirir.*)

PANDOLFO. — Saygı değer efendim, himayenize muhtacım.

D. MARZIO. — Ne var, kumarcıbaşı?

PANDOLFO. — İşler kötü.

D. MARZIO. — Ne oldu? Söyle de yardım edeyim.

PANDOLFO. — Ah, sinyor, bu dünyada zavallı insanları rahat bırakmıyan kıskanç ruhlu fena kimseler de var. Ailemin şerefini muhafaza edebilmek için namuskârane bir şekilde hayatımı kazandığımı gören bu alçaklar, benim oyunda hile yaptığımdan şikâyet etmişler.

D. MARZIO, alay ederek. — Alçaklar! Senin gibi namuslu bir adamı? Nasıl öğrendin?

PANDOLFO. — Bir dostum söyledi. Bununla beraber ellerinde delil yok; çünkü benim salonuma yalnız kibar insanlar devam eder ve bunların hiçbiri de hakkımda fena söylemez.

D. MARZIO. — Ah, eğer beni senin aleyhinde şahit göstermiş olsalar, görürdüm, ben senin ne marifetlerini bilirim!

PANDOLFO. — Aman efendim, Allah aşkına beni mahvetmeyiniz, evlâtlarımı himayenize terk ediyorum.

D. MARZIO. — Pekâlâ, sana yardım edeceğim, işi bana bırak; ama dikkatli ol, dükkânda kenarları işaretli kâğıtlar var mı?

PANDOLFO. — İşaretleri ben yapmıyorum ki; bazı oyuncular kâğıtları işaretlemekten hoşlanıyorlar.

D. MARZIO. — Çabuk onları yak, ben bir şey söylemem.

PANDOLFO. — Onları yakacak zaman bulamıyacağımdan korkuyorum.

D. MARZIO. — Öyleyse sakla.

PANDOLFO. — Gidip hemen saklayayım bari.

D. MARZIO. — Nereye saklıyacaksın?

PANDOLFO. — Çatı altında gizli bir yer biliyorum, şeytan bile orasını bulamaz. (*oyun salonuna girer*)

SAHNE

XI

D. MARZIO, sonra maskeli olarak zaptiye çavuşu ve saklanan diğer zaptiyeler, sonra

TRAPPOLA

D. MARZIO. — Bu herif hapse girmeye namzet. Biri çıkıp da onun hilekârlıklarının yarısını olsun meydana çıkarsa herifi hemen deliğe tıkarlar.

ZAPTIYE ÇAVUŞU, köşe başında duran ve sonra geri çekilen zaptiyelere. — Şuralarda dolaşın, seslendiğim zaman hemen gelirsiniz.

D. MARZIO, kendi kendine. — İşaretli kâğıtlar? Ne hırsız herifler!

ZAPTIYE ÇAVUŞU, oturarak. — Kahve!

TRAPPOLA. — Emredersiniz. (*kahveyi getirir.*)

ZAPTIYE ÇAVUŞU. — Havalar düzeldi değil mi?

D. MARZIO. — Çok sürmez.

ZAPTIYE ÇAVUŞU. — Ne yapalım; iyi olduğu müddetçe bundan istifade edelim.

D. MARZIO. — İstifademiz uzun sürmiyecek.
ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Havalar bozulunca gidip oyun oynamalı.

D. MARZIO. — Ama, insanların kazıklanmadıkları yerlere gitmeli.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Şu yanımızdaki salonzannedersem namuslu bir yerdir.

D. MARZIO. — Namuslu mu? Orası hırsızlar yatağıdır.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Oranın sahibinin ismi Pandolfo değil mi?

D. MARZIO. — Evet, ta kendisi.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Bana söylediklerine göre çok usta bir oyuncu imiş, öyle mi?

D. MARZIO. — O hilebazların şahıdır.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Yoksa sizi de mi dolandırdı?

D. MARZIO. — Yok canım, ben enayi değilim. Fakat oraya kim giderse hepsini de tuzağa düşürür.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Herhalde bir şeyden korkmuş olmalı; ortalıkta görünmüyor.

D. MARZIO. — Salondadır; kâğıtları saklıyor.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Kâğıtları mı saklıyor? Neden?

D. MARZIO. — Hepsi işaretli de ondan.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Nereye saklıyor acaba?

D. MARZIO. — Söyliyeim de gülün. Çatı altında gizli bir yere.

ZAPTİYE ÇAVUŞU, kendi kendine. — Bu kadar şey öğrendim ya yeter.

D. MARZIO. — Siz de oyun oynamayı sever misiniz?

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Bazen.

D. MARZIO. — Sizi tanıyamadım.

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Şimdi tanıtırsınız. (*kalkar.*)

D. MARZIO. — Gidiyor musunuz?

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Şimdi gelirim.

TRAPPOLA, zaptiye çavuşuna. — Hey sinyor. Kahve parası?

ZAPTİYE ÇAVUŞU. — Şimdi veririm. (*sokağa çıkar ve bir ıslık çalar; zaptiye erleri Pandolfo'nun salonuna girerler.*)

SAHNE

XII

DON MARZIO ve TRAPPOLA

(*Don Marzio kalkar ve konuşmaksızın etrafını tetkik eder; Trappola da etrafı dikkatle gözden geçirir.*)

D. MARZIO. — Trappola...

TRAPPOLA. — Sinyor Don Marzio..

D. MARZIO. — Kim bunlar?

TRAPPOLA. — Zannedersem zaptiye dostlarımız.

SAHNE

XIII

PANDOLFO (*elleri bağlı*), *zaptiyeler ve evvelkiler*

PANDOLFO. — Sinyor Don Marzio, teşekkür ederim.

D. MARZIO. — Bana mı? Ben bir şey bilmiyorum ki?

PANDOLFO. — Ben belki hapse gireceğim; ama siz de teşhir direğine bağlanmaya müstahaksınız. *(zaptiyelerle birlikte gider.)*

ZAPTİYE ÇAVUŞU, Don Marzio'ya. — Teşekkür ederim sinyor; onu gerçekten kâğıtları saklar-ken yakaladım. *(çıkarak)*

TRAPPOLA. — Arkalarından gideceğim, bakalım nereye götürüyorlar. *(çıkarak)*

SAHNE

XIV

DON MARZIO yalnız.

D. MARZIO. — Eyvahlar olsun, ben ne halt ettim? Kendisini saygı değer bir sinyor sandığım adam, meğer kıyafet değiştirmiş bir zaptiye çavuşu imiş. Beni aldattı, gafil avladı beni. Ben iyi kalpli bir insanım; içimde bir şey saklayamam ki.

SAHNE

XV

**RIDOLFO, dansözün evinden LEANDRO
ve evvelki**

RIDOLFO, Leandro'ya. — Bravo; işte bu hoşuma gitti; akıllı insanlar eninde sonunda dürüst ve

namuslu olduklarını ispat ederler. Zaten bu dünyada namus ve şerefimizden başka nemiz var ki?

LEANDRO. — İşte beni buradan gitmeye teşvik eden kimse.

RIDOLFO. — Bravo sinyor Don Marzio, doğrusu çok güzel öğütler vermişsiniz. Onu karisiyle barıştırmak çarelerini arayacak yerde, karısını terke ve buradan kaçmaya teşvik ediyorsunuz, öyle mi?

D. MARZIO. — Karisiyle barışmak mı? Buna imkân yok; karısı onunla barışmak istemiyor ki?

RIDOLFO. — Ben bu imkânı yarattım. İki kelime ile onu ikna ettim. Karisiyle birlikte memleketine dönüyor.

LEANDRO, kendi kendine. — Ne yaparsın, mecburi; yoksa mahvoldum gitti.

RIDOLFO. — Haydi gidelim sinyora Placida'yı bulalım; berber dükkânında bizi bekliyor.

D. MARZIO, Leandro'ya. — Gidin de karınız olacak yosmayı bulun.

LEANDRO. — Sinyor Don Marzio, size bir şey söyleyeceğim, ama aramızda kalsın; sizin koparılacak bir diliniz var. (*Trappola ile birlikte berber dükkânına girer.*)

SAHNE

XVI

DON MARZIO, sonra RIDOLFO

D. MARZIO. — Dilimden şikâyet ediyorlar, halbuki ben güzel konuşurum. Doğrudur, bazı kereler ileri geri söylerim; fakat bunları hep hakikat zannet-

tiğim için söylerim; hiç sakınmam, bildiğimi söylemekten çekinmem; iyi kalpli insanımdır da ondan.

RIDOLFO, berber dükkânından. — Bu iş de oldu; eğer doğruyu söylüyorsa, nadim olmuş demektir. Yalan söylüyorsa kendi bilir.

D. MARZIO. — Koca Ridolfo, siz bir çöpçatan-sınız.

RIDOLFO. — Siz de boşatma memuru.

D. MARZIO. — Ben iyilik olsun diye yaptım.

RIDOLFO. — Fenalık düşünen hiçbir zaman iyilik yapamaz. Fena bir şeyden iyi bir şeyin çıkacağı tasavvur edilemez. Karı kocayı birbirinden ayırmak her şeyden evvel insanlığa aykırı bir harekettir.

D. MARZIO, alayla. — Sen büyük bir alimsin.

RIDOLFO. — Siz benden daha iyi bilirsiniz; fakat affedersiniz, benim dilim sizinkinden daha iyi ayas edilmiştir.

D. MARZIO. — Çok cür'etkârana konuşuyorsunuz.

RIDOLFO. — Nasıl isterseniz öyle düşünün; sizin himayenize ihtiyacım yok.

D. MARZIO. — Evet, artık seni himaye etmiyeceğim; dükkânına da ayak basmıyacağım.

RIDOLFO, kendi kendine. — Hay Allah razı olsun!

SAHNE

XVII

Kahvehane çıraqlarından biri ve evvelkiler

ÇIRAK. — Usta, sinyor Eugenio sizi istiyor. (çekilir.)

RIDOLFO. — Geliyorum. (*Don Marzio'ya*)
Müsadenizle.

D. MARZIO. — Güle güle, idareci sinyor, Bu işleri idare etmekle ne kazanıyorsunuz?

RIDOLFO. — İyilik yapmak liyakatini kazanıyorum; insanların dostluğunu kazanıyorum; öyle bir şeref kazanıyorum ki, bunu dünyada her şeyden üstün tutarım. (*dükkâna girer.*)

D. MARZIO. — Deli herif! Ne de büyük fikirler besliyor. Adam kahveci mi idareci mi belli değil. Zavalıcık, işleri yoluna koyacağım diye çabalayıp duruyor. Ben olsam bütün bunları beş dakika içinde kökten hallederdim.

SAHNE

XVIII

RIDOLFO, EUGENIO, VITTORIA kahvehaneden çıkarlar ve DON MARZIO

D. MARZIO, kendi kendine. — İşte üç deli de geldi. Ahlâksız deli, kıskanç deli ve mağrur deli.

RIDOLFO, Vittoria'ya. — Doğrusu büyük bir sevinç duymaktayım.

VITTORIA. — Sevgili Ridolfo, sizin sayenizde sulh ve sükûna, hattâ diyebilirim ki yeniden hayata kavuştum.

EUGENIO. — İnanınız dostum, bu hayattan çok bıkmıştım; fakat bu iptilâdan yakamı nasıl kurtaracağımı bir türlü bilemiyordum. Allah sizden razı olsun. Siz benim gözlerimi açtınız ve kâh tekdir, kâh

nasihat ederek beni uyardınız; beni utandırdınız. Ben şimdi başka bir adam oldum. Bu değişikliğin devamlı olmasını ve bizim saadetimizle birlikte sizin zaferiniz için bir misal teşkil etmesini canı gönülden dilerim.

RIDOLFO. — Mübalâğa ediyorsunuz sinyor; ben bütün bunlara lâıyk değilim.

VITTORIA. — Bana yapmış olduğunuz iyiliği ömrüm oldukça hatırlayacağım. Bana, dünyada yeğâne varlığım olan sevgili kocamı iade ettiniz. Ona malik olmak bana çok gözyaşına mal olmuştu; onu kaybedip tekrar elde etmek de bir o kadar göz yaşına mal oldu; ama bunlar aşk ve şefkat göz yaşlarıdır, ruhumu sevince boğuyor ve çekmiş olduğum acıları unutturuyor.

RIDOLFO. — Neredeyse ağlıyacağım.

D. MARZIO, *daima tek gözlüğü ile bakarak kendi kendine.* — Aman ne deli şeyler!

EUGENIO. — Eve gitmemizi ister misiniz?

VITTORIA. — Böyle yaşlı gözlerle ve perişan halde eve gidemem; annem ve akrabalarım evde beni bekliyorlar; beni gözleri yaşlı görmelerini istemem.

EUGENIO. — Pekâlâ, biraz beklileyim, haydi artık sükûnet bulunuz.

VITTORIA. — Ridolfo, bir aynanız var mı? Ne halde olduğumu görmek isterim.

D. MARZIO, *tek gözlüğü ile bakarak kendi kendine.* — Kocasının gururunu hayli kırmış görünüyor.

RIDOLFO. — Aynaya bakmak istiyorsanız, yukarıya oyun salonuna çıkalım.

EUGENIO. — Hayır, oraya bir daha ayak basmak istemem.

RIDOLFO. — Haberiniz var mı? Pandolfo'yu tevkif ettiler.

EUGENIO. — Öyle mi? Bunu hak etmişti doğrusu; haydut! Ne kadar param varsa gaspetti.

VITTORIA. — Haydi gidelim kocacığım.

EUGENIO. — Madem kimse yokmuş, gidebiliriz.

VITTORIA. — Kendimi böyle saç başı darmadağınık görmek istemem. (*Neşe ile oyun salonuna girer.*)

EUGENIO. — Zavallı; sevincinden kabına sığamıyor. (*o da girer.*)

RIDOLFO. — Onlara yardım için ben de gideyim. (*o da girer.*)

SAHNE

XIX

D. MARZIO, sonra LEANDRO ve PLACIDA

D. MARZIO. — Eugenio'nun karısıyla ne maksatla barıştığını biliyorum. İflâs etti, on parasız kaldı da ondan. Ne de olsa karısı genç ve güzel. Fena düşünmedi doğrusu. Ridolfo da aracılık yaptı.

LEANDRO, berber dükkânından çıkar. — Gidip misafirhanedeki çantanızı alalım mı?

PLACIDA. — Sevgili kocacığım, beni terk edecek derecede kalbiniz nasıl katılaşmıştı?

LEANDRO. — Artık bu bahsi açmıyalım. Size vadediyorum, hayatımı değiştireceğim.

PLACIDA. — İnşallah (*misafirhaneye yaklaştı.*)

D. MARZIO, *alay ederek Leandro'ya.* — Saygılarımı sunarım, sinyor kont.

LEANDRO. — Hürmetler ederim himayeci sinyor, tatlı dilli sinyor.

D. MARZIO, *Placida'ya alayla.* — Önünüzde eğilirim, sinyora kontes.

PLACIDA. — Selâmlarım kuru kestaneci sinyor. (*Leandro ile misafirhaneye girer.*)

D. MARZIO. — Her ikisi de birbirlerini kandırmak için yolculuğa çıkacaklar. Bütün gelirleri bir deste oyun kâğıdından ibaret.

SAHNE

XX

LISAURA (*pençereden*) ve D. MARZIO

LISAURA. — Yolcu kadın yanında o bedbaht Leandro olduğu halde misafirhaneye döndü. Eğer o kadın orada fazla kalırsa ben muhakkak bu evden giderim. Ne onun, ne de ötekinin yüzlerini görmeye tahammülüm yok.

D. MARZIO, *tek gözlüğü ile.* — Hürmetlerim, sinyora.

LISAURA, *şiddetle.* — Hürmetler.

D. MARZIO. — Neniz var? Bana canınız sıkılmış gibi geliyor.

LISAURA. — Misafirhane sahibine şaşıyorum; böyle insanları içeri alıyor.

D. MARZIO. — Kimi kastediyorsunuz?

LISAURA. — Şu yolcu kadından bahsediyorum, âdi bir kadın. Şimdiye kadar bu civara hiç böyle münasebetsiz şeyler gelmemiştî.

SAHNE

XXI

PLACIDA (*misafirhanenin pençeresinden*
ve evvelkiler)

PLACIDA. — Bana bakar mısınız biraz sinyora; siz ne hakla benim işlerime karışyorsunuz? Ben namuslu bir kadını. Ama bilmem size de bu sıfatla hitabedilir mi?

LISAURA. — Namuslu olsaydınız, böyle dünyayı sürmezsiniz.

(*Don Marzio dinler, tek gözlüğü ile etrafta terkip eder ve güler.*)

PLACIDA. — Kocamı aramaya geldim.

LISAURA. — Öyle mi? geçen sene kimin için gelmiştiniz?

PLACIDA. — Venediğe bundan evvel hiç gelmedim ki.

LISAURA. — Yalan söylüyorsunuz. Geçen sene Venedikte neler yapmışsınız.

(*Don Marzio dinler ve yukarki gibi güler.*)

PLACIDA. — Kim söyledi bunu size?

LISAURA. — Sinyor Don Marzio söyledi. İşte kendisi şurada.

D. MARZIO. — Ben böyle bir şey söylemedim.

PLACIDA. — Sinyor Don Marzio benim hakkımda böyle bir şey söylememiştir. Ama sizâ hakkınızda söylediklerini bir bilseniz? Sürmekte olduğunuz hayat, o güzel elbiseler, evin arka kapısından içeri adam almalar, daha neler neler.

D. MARZIO. — Ben böyle bir şey söylemedim. *(Tek gözlüğü ile etrafı tetkik etmeye devam eder.)*

PLACIDA. — Evet, söylediniz.

LISAURA. — Sinyor Don Marzio'nun benim hakkımda böyle bir iftirada bulunması mümkün mü?

D. MARZIO. — Size söylüyorum; ben böyle bir şey demedim.

SAHNE

XXII

EUGENIO (odalarından birinin pençeresinde), sonra RIDOLFO (diğer pençerede), sonra VITTORIA (üçüncü pençerede). Pençereleri birbiri ardınca açarlar ve evveikiler eski yerlerinde

EUGENIO. — Evet söyledi. Bana da her ikisi hakkında söyledi. Hem yolcu kadının geçen sene buraya gelip şurada burada dilendiğini, hem de dansözün arka kapıdan ziyaretçi kabul ettiğini söyledi.

D. MARZIO. — Ben bunları Ridolfo'dan duydum.

RIDOLFO. — Ben böyle şeyler söyleyecek insan değilim. Hattâ bu yüzden münakaşa bile ettik. Ben sinyora Lisaura'nın namuslu olduğunu söylüyordum, siz ise onun âdi bir kadın olduğunu iddia ediyordunuz.

LISAURA. — Ah, ne alçak adammışsınız?

D. MARZIO. — Sen bir yalancısın.

VITTORIA. — Bana da dedi ki, kocam hem dansözün hem de yolcu kadının evine gidiyormuş. Bana her ikisinin de âdi ve ahlâksız olduğunu söyledi.

PLACIDA. — Ahlâksız!

LISAURA. — Melûn!

SAHNE

XXIII

LEANDRO (*misafirhanenin kapısı önünde*)
ve evvelkiler

LEANDRO. — Evet evet, siz birçok karışıklıkların ortaya çıkmasına sebep oldunuz. İki namuslu kadının şerefine leke sürdünüz.

PLACIDA. — Dansöz de mi namuslu?

LISAURA. — Öyle olmakla iftihar ederim. Sinyor Leandro ile olan dostluğum onunla evlenmek gayesine matûf idi. Onun evli olduğunu bilmiyordum.

PLACIDA. — Evet efendim evlidir; ben de karısıyım.

LEANDRO. — Eğer sinyor Don Marzio'nun sözlerine kanmış olsaydım buradan kaçardım.

PLACIDA. — Ahlâksız!

LISAURA. — Yalancı!

VITTORIA. — Müzevir!

EUGENIO. — Geveze!

D. MARZIO. — Bütün bunlar ben miyim? Dünyanın en namuslu adamı olan ben ha!

RIDOLFO. — Namuslu olmak için yalnız çalmamak kâfi değil. İyi muamele etmek te lâzım.

D. MARZIO. — Ben hiçbir zaman fena bir harekette bulunmadım.

SAHNE

XXIV

TRAPPOLA ve evvelkiler

TRAPPOLA. — Sinyor Don Marzio ne güzel bir iş yaptı biliyormusunuz?

RIDOLFO. — Ne yaptı?

TRAPPOLA. — Pandolfo'yu gammazladı. Onu tevkif ettiler ve söylendiğine göre yarın kırpaçlıyacaktırlar.

RIDOLFO. — Siz bir casussunuz! Defolun dükkânımdan! (*Pençereden çekilir.*)

SAHNE

XXV

Berber çırağı ve evvelkiler

ÇIRAK. — Casus efendi, bundan sonra traş olmak için artık bizim dükkâna gelmeyiniz. (*Dükkâna girer.*)

SON SAHNE

Misafirhane Hizmetçisi ve evvelkiler

HİZMETÇİ. — Gammaz efendi. Bundan sonra yemek yemek için bizim dükkâna gelmeyiniz. (*Misafirhaneye girer.*)

PLACIDA. — Kuru kestaneler ne âlemde casus efendi? (*Pençereden çekilir.*)

LISAURA. — Teşhir direğine, teşhir direğine. (*Pençereden çekilir.*)

VITTORIA. — Kocama ödünç verdiği on zekino herhalde gammazlıktan biriktirdiği paralar olacak. (*Pençereden çekilir.*)

EUGENIO. — Arzı hürmet ederim sır saklamasını bilen sinyor. (*Pençereden çekilir.*)

TRAPPOLA. — Gammaz efendinin önünde hürmetle eğilirim. (*Dükkâna girer.*)

D. MARZIO. — Serseme döndüm, rezil oldum. Ben mi casusum? Ben casus ha! Pandolfo'nun hakiki hüviyetini meydana çıkardığım için mi bana casusluk isnat ediliyor? Ben zaptiye çavuşunu tanımıyordum. Aldatıldığımın farkına varamadım. Benim kabahatim yok. Buna rağmen herkes beni suçlandırıyor, herkes beni tahkir ediyor. Kimse beni istemiyor, herkes beni kovuyor. Ah evet, hakları var. Bu kuruyasıca dilim eninde sonunda beni büyük bir felâkete sürükleyecekti. Artık itibarımı kaybettim ve onu bir daha da elde edemeyeceğim. Bu şehirden de gideceğim. İstemiyeye istemiyeye gideceğim. Sırf bu kötü dilim yüzünden herkesin şerbestçe yaşadığı, zevk ve safa ettiği bu güzel memleketten ayrılmak zorunda kalacağım.

